

DIRVA

Nr. 117

Spalis-October 10, 1962

Cleveland, Ohio

Neramumai ir žudynės Sovietijoj

Jau nuo birželio mėnesio prasiskverbios į Vakarų pasaulį žinios liudijo, kad Sovietijoje žmonės nerimsta, kad kažkas tai darosi. Visa tai siejama su laiku, sutapusių su mėsos ir sviesto kainų pakėlimu. Rostovo rajone buvo gyvas komunistinių partijos viršūnių judėjimas ir kad kažkas ten darosi, buvo jaučiama ir dėl to, kad į tą rajoną buvo griežtai uždrausta vykti užsieniečiams.

Ateinančios žinios apie protesto demonstracijas, jų malšinimą ir apie šimtus žuvusių analizuojamos ir lipdomos įvykius Sov. Sąjungoje stebėnių žmonių.

Šiandien jau atvirai kalbama apie rimtus neramumus Novočerkaske, Rostovo Dono rajone, savo laiku buvusiame kazokų centre. Ten kilę neramumai buvo tiek išsiplečę, kad turėjo būti pasiųsti specialūs kariuomenės daliniai jiems numalšinti.

Neramumų buvo paliesti Voronežo, Krasnodaro ir Grozny miestai.

Didžiausios demonstracijos buvo susiorganizavę No-

vočerkaske. Ir jos prasidėjo labai taikiai ir suprantamu būdu. Moterys, lydimos studentų ir darbininkų, pradėjo būriuotis miesto centre, norėdamos tik sužinoti maisto produktų kainų pakėlimo priežastis. Vienu metu taikiai, tačiau dėl suprantamų ir žmogiškų priežasčių, smalsią grupę vietos milicija, prie tokių demonstracijų dar neįpratusi, pradėjo vaikyti šūviais. Kad ir ne į minią taikyti šūviai sužeidė kelis į medžius įsilipusius smalsuolius. Žmonių nuotaikos įkaito. Prasidėjo puolimai į milicijos būstines, valdžios įstaigas. Milicija ir kariuomenės daliniai pradėjo šaudyti, kol tvarka buvo atstatyta.

Tuoju po to pats Kozlovas turėjo vykti į Rostovą, spaudoje pranešant apie jo kalbą partijos susirinkime, kurioje jis kvietęs ją atsižvelgti į — darbininkų reikalavimus. Neužilgo ir to rajono komjaunimas buvo gerokai pabartas agitatorių už "netinkamą elgesį". Novočerkaske jaunuoliams vasaros metu buvo uždrausta

išeiti į gatves po 8 val. vak. Neramumai ir žudynės Rostove rajone paaiškina, kodėl sovietų spauda buvo priversta antrą kartą aiškinti priežastis apie mėsos ir sviesto kainų pakėlimą, o taip pat paaiškina priežastis kodėl Rostovo spauda birželio gale paaiškino, kad "gyventojai dabar jau suprantą pakėlimo priežastį."

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

• KUBOS PREZIDENTO DORTICOS kalba, pasakyta JTO puolant JAV už "agresyvias užmačias Kubos atžvilgiu", buvo lydimą priešingų ir pritariančių šūkių. Rezultate - muštynės prie JTO rūmų ir 30 suimtų.

• VAK. VOKIETIJA, PAKELTUSI SAVO ANKSTYVESNĮ NUSISTATYMĄ, pareiškė sutinkanti su tarptautine susisiekimo su Vak. Berlynu kontrole.

• SOVIETŲ ĮSTAIGOS RYTŲ BERLYNE ATSIŠAKĖ priimti ir svarstyti Vak. komendantų protestus dėl draugimo suteikti medicinos pagalbą, Rytų Berlyno pusėje sužeistiems pabėgėliams.

• KREMLIAUS KASAI TUŠTĖJANT, JAV, greičiausia, sutiks apmokėti keliones tų sovietinių ekskursantų, kurie vyks į JAV "kultūrinio pasikeitimo" programai vykdyti.

Australijos lietuvaitės šoka prie Torrenso upės, tekančios per Adelaidės miesto centrą... Ši nuotrauka atspausa gražiai suredaguoto "Blezinglės prie Torrenso" leidinio viršelyje, galinčio būti pavyzdžiu lietuvių kolonijoms, kaip galima ir reikia daryti, kad mūsų darbai neliktų užmarštyje. Leidinį redagavo Pulgis Andriušis ir Vladas Radzevičius. Išleido J. Bačiūnas. Plačiau skaitykite Bronio Railos Akimirkoje - Vienos meilės istorija, 5 puslapyje.

PULK. LT. MATUI NAUJOKUI ĮŽENGUSIAM ! SEPTINTĄJĮ DEŠIMTĮ PAGERBTI

Negrįžtamai praeina dienos, bet jei turėjai valios ir jei mylėjai ne vien save, tavo pėdos liks įspaustos nueito kelio vingiuose.

Ir jei su meile ką nors darei, į tas pėdas pažvelgs dar ne vienas keleivis keliaujas panašaus likimo keliais.

Gen. štabo pulk. leitn. Matas Naujokas, Suvalkijos sūnus, kilęs iš Šniūryų kaimo, Veiverių valsč., Mariampolės apskr. Pradėjęs mokslus Lietuvoje, juos tęsė Rusijoje, kaip tremtinys, pirmojo didžiojo karo metu, 1921 m. baigė karo mokyklą, 1926 m. Aukštuosius karininkų kursus, o 1937 m. Vytauto Didžiojo karo akademiją. Domėjosi ne vien kariniais mokslais. Studijavo V.D. universitete, kurį laiką teisės mokslus. Lietuvai netenkant laisvės, pulk. Matas Naujokas buvo 9-to pėst. pulko štabo viršininku ir pulko vado padėjėju. 1944 m. buvo 2 pėst. pulko vadu Žemaitijoje. Tretyje Augsburgė komiteto pirmininku ir jo nariu.

Tai tokios oficialios žinios apie pulk. Matą Naujoką ir galbūt jos daug kur panašios į daugelio mūsų kariškių žinias. Bet pulk. Matas Naujokas turi daug ir skirtingo, kas paprastai nesurašoma tarnybos lapuose ar oficialiose žiniuose. Jis vienas iš tų reti karininkų, kuris bent moraliai pasipriešino bolševikų pirmajai okupacijai, išgygiuodamas su savo pulku iš kareivinių. Jis buvo

gal ir net vienintelis pulkininkas 1941 metų sukilimo metu vadovavęs partizanų būriui ir aktyviai kovėsis su bolševikais Kaune-Šančiuose. Taip pat jis buvo vienas ir iš pirmųjų antinacinių pogrindžio vadų, dar 1941 metų rudens pradėjęs aktyvų pasipriešinimo darbą. Taip kaip ir sukilimo metu nepretendavęs į aukštus postus, taip ir pogrindžio veikloje jokių asmeniškų ambicijų nerodė, bet kovos draugų buvo pakviestas į Laisvės Kovotojų Sąjungos vyriausią vadovybę. Čia jis tvarkė tos organizacijos karinį sektorių ir buvo vienas iš redakcinio kolektyvo narių kariniam pogrindžio laikraščiu.

Negaliu nepaminti fakto, kad jis visus darbus atlikdavo su dideliu rūpestingumugerau juos apgalvodamas, ir galbūt todėl savo draugų tarpe turėjo didelį pasitikėjimą. Štai, vienas iš daugelio faktų, 1944 metų pavasarį mūsų visas pogrindis pergyveno didelį smūgį -- gegužės mėn. gestapo įvykdyti areštai sukrėtė VLIKą ir kitas pogrindžio organizacijas, bet ypač tai labai skaudžiai palietė Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungą: 6 vyriausios vadovybės nariai vienu ar kitu būtu pateko į nacių rankas. Likusiems vadovybės nariams buvo didelis pavojus, reikėjo keisti gyvenamąsias vietas ir nepaprastai saugotis. Pulk. Matas Naujokas buvo priverstas išvykti iš Kauno. Ir štai, tik jam išvykus, sekančią dieną įstaigoje mano darbo kambary suskamba telefonai -- mane nori matyti du vyrai. Atsargiai nusileidžiu į pirmąjį aukštą ir paseku savo lankytojus. Jų bruožai man matyti -- bet asmeniškai nepažinau. Nuėjau prie jų pasisveikinti. Po oficialių pasisveikinimo žodžių, į kuriuos atėjusieji įpina slaptažodį ir po to jie pareiškia, kad juos pulk. Matas Naujokas, pats negalėdamas viešai Kaune rodytis, yra įgaliojęs atlikti jo pareigas. Tai buvo du gen. štabo majorai. Aš buvau laimingas su jais dirbti ir šiandien juos nepaprastai šviesiai prisimenu. Prisimenu, nes žinau, kad pavojaus metu tik nepaprastai dideli pasiryžėliai ateina pasisiūlyti dirbti. Bet su tuo skaidriu pasitikėjimu ir pasiryžimo prisiminimu manęs ne-

(Nukelta į 2 psl.)

Šiandien ir rytoj

WASHINGTONE vis dar nenorima tikėti, kad Kuba Amerikai sudaro karinį pavojų. Gal tik vieni Miami gyventojai, būdami netoli salos, jaučiasi tiesioginiai grasinami. Nes nėra abejonės, jei Amerika pulkų Castro, jis bandys atsakyti bombarduodamas Florida...

Tiesioginį pavojų Washingtonas įžiūri ne ginkluotame susirėmime su Kuba, bet komunizmo ekspansijoje į Pietų Amerikos valstybes, kurios didžiojo labai jautrios komunizmui. Tad Washingtonas pirmą eilę nori užkirsti kelią komunizmo infiltracijai į tuos kraštus.

Tačiau gaunasi paradoksas. Washingtonas nori sukludyti komunizmo eksportą iš Kubos į Pietų Amerikos valstybes, bet nieko nedaro, kad sukludžius komunizmo importą iš Sovietijos į Kubą!

Jei komunizmas yra gangrena, tai tam reikalinga chirurginė operacija. Tad negali būti jokio moralinio aiškinimo, kuris draustų smogti Castrui.

Bet JAV vyriausybei artimi žmonės sako, kad reikia pagalvoti apie rusus. Jei Amerika puls Kubą, rusai puls Turkiją ir Iraną.

Čia nėra jokio panašumo. Amerikos puolimas turi tikslą išlaisvinti salą, tuo tarpu sovietų tikslas yra pavergti kraštą. Ir jie nuo savo planų neatsisakys, jei Amerika neparodys tvirto charakterio.

• CHRUŠČIOVAS yra pasakęs: "amerikiečiai per daug liberališki, kad kariautų..."

Visas pavojus ir yra tame, jei Amerika pasiliks nedrąsi, Chruščiovas bus mažiau protingesnis, tad pats laikas jam duoti pamoką.

Washingtono aiškinama, jog reikia laimėti laiką, paruošiant kubiečių savanorius, visuomenės opiniją ir pakeičiant Castro vaizdą Afro-Azijos kraštuose, nes kitaip bet kokia akcija prieš Kubą susilauktų Jungtinėse Tautose pasmerkimo.

Gerai informuoti asmenys sako, kad Castrui liko tik vieneri metai išsilaikyti valdžioje.

• SOVIETAİ į šį klausimą kitaip žiūri.

Kuboj sovietų, net ir pačių amerikiečių, plaukioja po svetimų valstybių vėliavom laivai kasdien iškrauna vis naujas ginklų siuntas ir "civilius specialistus", kurių priskaitoma jau apie 50,000.

Rusai Kuboje gyvena izoliuotai ir nepalaiko kontakto su Castro kareiviais. Muriel uostas aptvertas 12 pėdų aukščio tvora, kad niekas nematytų, kas iškraunama iš laivų. Ją dieną ir naktį saugo sovietų ginkluoti sargybiniai. Be prekių laivų įlankoje stovi 6 sovietų torpediniai karo laivai. Iš Cayo Mason, kuris dabar vadinasi Cayo Lenin, visi gyventojai iškelti, nes tai buvo idealiausia vieta stebėti laivų judėjimą. Į San Julian aerodromą net kubiečiams kariškiams draudžiama įkelti koją. Gi pakrantėje rusai turi išstatę sunkiąją artileriją.

Maskva pasiryžusi, kai bus užbaigti įsitvirtinimo darbai, Kubą įtraukti į Varšuvos paktą. Otas turės įvykti lapkričio ar gruodžio mėnesį.

• VILNIUJE Sniečkus kalbasi su komjaunuolių sekretoriumi Česnavičium, grįžusiu iš Helsinkio.

-- Man nepatinka, kad mūsų jaunimas savo kalboj dažnai vartoja žodžius "Show", "Twist", "Boy", "Girl"... Aš juos "išsprausiu" partijos susirinkime.

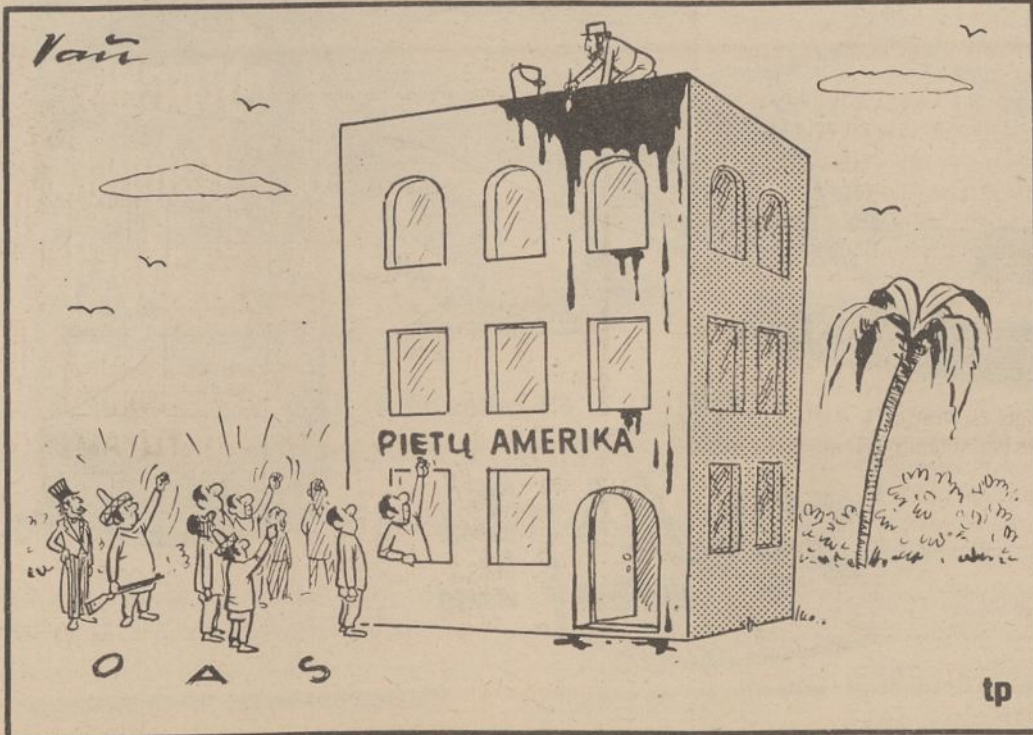
-- Okay, -- sutiko Česnavičius. -- Atsiprašau, drauge, aš norėjau pasakyti "chorošo". Ar tvarkoje?

-- Okay, okay!...

(vg)

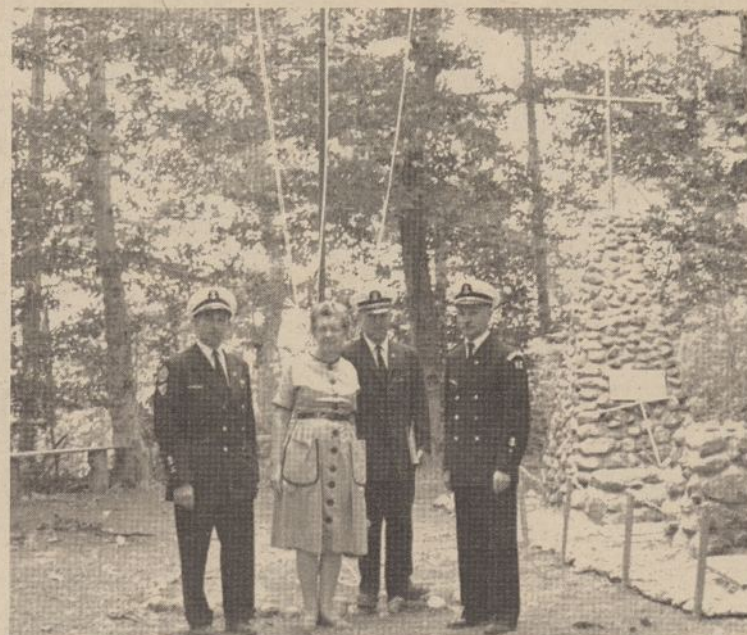
Pulk. Lt. MATAS NAUJOKAS

-- Mes turime ką nors daryti, nes kitaip jis visą mūsų namą nudažys raudonai!...

Bostono jūrų skautų vaišėse. Kairėje sėdi: Ausiejienė, Utenienė, Bajerčienė ir Gruzdienė. Dešinėje jubiliejinės stovyklos dalyviams įteikiamas adresas. Dr. V. Čepas, P. Ausiejus, P. Jančiauskas, I. Vilėniškis ir E. Bajerčius.

Saloje prie paminklo: j.s. M. Manomaitis, adv. Suzana Shallna, adj. V. Jurgėla ir budžių vadas P. Jančiauskas. K. Gruzdo nuotrauka

BOSTONO JŪRŲ SKAUTŲ ŠEIMA VĖL BUVO SUSIRINKUSI

Sekmadienį, rugsėjo 30 d. Bostono jūrų skautai turėjo gražias iškilmes, kurias surengė Jūrų Skautų Nemuno Uosto Direkcija. Į jas susirinko jūrų skautų tėvai, bičiuliai ir skautai su vadovais. Puošnioje ALT Sąjungos iškilmių salėje prie kavutės ir įvairių skanumynų susėdo visi svečiai ir jūrų skautai.

Prie ilgų stalų, skirtų jūrų skautams, aukštai iškelta iškaba "Panemunės Stovykla", gi kitoj pusėje salės — "Jubiliejinė Stovykla". Čia sėdėjo jubiliejinės stovyklos dalyviai. Šių dviejų stovyklų dalyviai bei talkininkai ir buvo pagerbti.

Direkcijos pirmininkas Ignas Vilėniškis, atidarydamas iškilmes, pabrėžė, kad jūrinė šeima ketvirtą kartą renkasi, kad atžymėjus paskutinius stambesnius įvykius jūrinėje veikloje. Štai jie: iškilnėse dalyvausiant jūrų skautų skyriaus vadovams Vengianskui ir Levanui, laikė egzaminus ir davė įžodį, Uosto ir stovyklavietės atidarymas, Panemunės stovyklos 2-jų savaitių suorganizavimas ir 12 jūrų skautų dalyvavimas jubiliejinėje stovykloje.

Direkcijos pirmininkas, suglaustai apibūdinęs šių įvykių raidą, įteikė Panemunės stovyklos štabui padėkos lapą, meniškai A. Ulėnienės padarytą ir gražiai įrėmintą. Pirmininkas pasidžiaugė, kad stovykla, nors ir pirmoji, gražiai pasisekė ir jūrų skautai daug ko išmoko. Stovykloms šeiminkėms už gražų pasi-

darbavimą įteikta dovanų knygos — A. Bajerčienei, Ulevičienei ir O. Eitienei.

Bronius Utenis direkcijos vardu įteikė dovanas 5 jūrų skautams, laimėjusiems šaudymo rungtynėse. Porą

dovanų jiems įteikė ir Mykolas Manomaitis.

Labai iškilmingai buvo atžymėti jubiliejinės stovyklos dalyviai. Direkcijos nariai P. Ausiejus, E. Bajerčius ir Ig. Vilėniškis, priėję prie specialaus jiems skirto stalo, perskaitė pagerbimo lapą, dail. V. Dilibos meniškai padarytą ir įrėmintą. Jame išvardinti visi 12 dalyvių ir įteikė

Jūrų skautai grįžta iš pamaldų.

K. Gruzdo nuotrauka

so light, so right, and oh, so refreshing!

AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

grupės vadovui P. Jančiauskui. Po šių iškilmių pasirodė su savo programa jūrų skautai, kuriems vadovavo j. sk. M. Manomaitis. Pranešimus apie jubil. stovyklą padarė P. Jančiauskas ir Ed. Eitas. Gi apie Panemunės stovyklą — Čepas. Buvo pažymėta, kad vasaros metu įvyko keletas iškilių pas amerikiečius skautus. Jose dalyvavo Naručio laivo skautai su vadovu K. Gruzdu ir Nidos laivo skautai su vadovu P. Jančiausku.

Gražiai pagerbtas jauniausias jūrų skautas Jonas Bačiulis 5 metų, kuriam buvo įteikta jubiliejinės stovyklos vėliavėlė. Vietininkijos vietininkas Myk. Manomaitis perskaitė idomių epizodų iš savo dienoraščio. Gi vėliau skaitė įsakymus, kuriuose buvo atžymėta jūrų skautų pakėlimai ir vietininkijos štabe pakeitimai. Jambores Fondo vedėjas s. P. Molis pasakė keletą žodžių ir prašė remti fondą ir ypač įsirašyti garbės rėmėjais skautų albumo išleidimui. Sveikinimo kalbą pasakė inž. E. Mano-

maitis. Dr. V. Čepas trumpai apibūdino įvykius iš jūrinės šeimos. Jūrų skautų jaunių vadovas Aug. Manomaitis parodė paveikslus ant ekrano, kuriame buvo gražiai atvaizduota Bostono jūrų skautų veiklos detalės.

Gražiai ir skaniai jūrų skautų motinų pavaišinti svečiai ir jūrų skautai skirtėsi namo. Vaišes suorganizavo jūrų skautų direkcijos ūkio viršininkas E. Bajerčius.

Tenka apgailestauti, kad į šias ir kitas jūrų skautų iškilmes, nors visad kviešti, nesilanko sausumos skautų tuntų tuntininkai.

Jūreivis

Pirmasis sezono subatvakaris

Pirmasis ketvirtos sezono subatvakaris įvyko rugsėjo 29 d. Tautinės S-gos namuose. Subatvakarį pradėjo Komisijos pirm. inž. Cibas, pasveikindamas susirinkusius svečius ir kviesdamas nepamiršti subatvakarių viso šio sezono metu. Prisiminta miręs a. a. St. Grabliauskas, kuris buvo nuolatinis subatvakarių lankytojas. Jo atminimas pagerbtas vienos minutės susikaupimu. Po to, solistė St. Daugėlienė iš Manchester, N. H. išpildė meninę dalį, padainuodama kelias lietuviškas dainas, akompos dukrelei Rasai. Rasa taip pat pianu išpildė vieną muzikos dalykėlį. Solistei ir akomponiatorei atsidėkota gausiais plojimais.

Po meninės dalies prie gražiai papuoštų stalų vaišėnoms kavutė ir tęsėme pasikalbėjimus savo draugų tarpe.

Sekantis subatvakaris įvyksta spalio mėn. 20 d.

Bendruomenės susirinkimas

Rugsėjo mėn. 28 d. Tautinės S-gos namuose įvyko

gausus bendruomenės narių susirinkimas. Buvo svarstyta liuanistinių kursų steigimas studentams ir bendrai visiems tuo klausimu susidomėjusiems, bendruomenės dešimtmečio suakties minėjimas, Kultūros fondo reikalai, Bostono tautinių šokių ansamblio pasiuntimas sekančiais metais į Chicago — tautinių šokių šventę ir kt. Lituanistinės mokyklos vedėjas rašytojas A. Gustaitis padarė pranešimą apie mokyklos padėtį. Susirinkimas buvo darbingas ir iškeltais klausimais padaryti teigiami nutarimai.

Dail. Irenos Kamantauskienės kūrinių paroda

Spalio mėn. 6 d. Tautinės S-gos namuose buvo atidaryta dail. Irenos Kamantauskienės kūrinių paroda. Parodą ruošė Bostono Pabaltijos Moterų Klubas valdyba. Paroda tęsis iki spalio mėn. 12 d. ir bus atidaryta nuo 5 iki 9 val. vakaro, o sekmadienį nuo 2 iki 9 val. vakaro. Parodos atidarymo metu kalbėjo poetas St. Santvaras.

Moterų klubas prašo visus Bostono ir apylinkės lietuvius aplankyti šią parodą. I. Kamantauskienė yra Bostono Pabaltijos Moterų Klubas narė.

Kaukių balius

Bostono Jūros Skautų Vietininkijos "Nidos" jūrų budžių vienetas š. m. lapkričio 10 dieną rengia Liet. Tautinės Sąjungos patalpose kaukių balių-šokius. Smulkesnių informacijų bus suteikta vėliau.

MATAS NAUJOKAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

palieka mintis; Pulk. Matas Naujokas tikrai turėjo didelį pasitikėjimą savo draugų karininkų tarpe, jei tikro pavojaus metu net du draugus surado kurie jį pavaduotų. Tas pavdavimas ne iškilmingam posėdžiui. Tuo metu tai buvo pasitikėjimo, didelės rizikos ir pavojingo darbo pavdavimas.

Pareigingas pulk. Matas Naujokas liko ir pasitraukęs iš savo krašto. Augsburgio stovyklų komiteto pirmininkas ir komiteto narys. Bandė padėti savo tautiečiams kiek galėjo. Visuomeniniam darbe nevengė jokių pareigų. Ilgai buvo Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos Tremtyje pirmininku, o vėliau valdybos nariu. Dalyvauja ir kitose organizacijose: karių "Ramovės", Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, yra Korpi Neo-Lithuania filistris.

Kad ir gerokai pavėluotai, norėjęs pasveikinti pulk. Matą Naujoką peržengusį 60 metų ribą ir palinkėti jam geros sveikatos ir geros nuotaikos.

Norėjęs tikėti, kad jis turėdamas širdį ir židirdamas įsirdį dar daug įneš savo mūsų dažnai pilkajį kasdienišką gyvenimą ir kad jo visi draugai galės džiaugtis kartu su juo bendru džiaugsmu, dalintis bendru vargu ir laukti kartu prabėkštančio ryto. Ir tikrai išverti ir sulaukti, Matai, nuoširdžiai Tau linki buvusieji kovos draugai.

J.J.

UŽSAKYKITE GELĖS TELEGRAFU

Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558

Krautuvės — 431-6339

6901 Superior Ave.

Cleveland 3, Ohio

DAR KRAUJAS LIEJAMAS, O MES KALBAM APIE BENDRADARBIAVIMĄ

O iš kur pas mus suliepsnos gyvenimo ugnis, jei mūs vaidilos užmiršta savo altorių ir duoda žarijoms gest? Iš kur užaugs ereliai, jei mūs vadai, pasirodžius žandarui, ilgam laikui sulenda į užpečkį?

V. KUDIRKA

Lietuviai, paskaite savo vietiniuose laikraščiuose ir mūsų spaudoje žinią, kad okupuotoje Lietuvoje vėl nuteisti sušaudyti 8 tautiečiai, pradėjo laiškais reaguoti, raginant nepasitinkinti vien mūsų spaudos reakcija, bet stengtis iškelti amerikų spaudoje faktus apie tebesitęsiantį terorą okupuotoje Lietuvoje.

O tie faktai kalba apie buvusius prieš 20 metų savisaugos dalinių karių, kurie, neatsižvelgiant į skelbtas amnestijas ir jų karo metu okupacijoje neišvengiamus išpareigojimus, buvo propagandiniais sumetimais sugaudyti ir apkaltinti "pavojingais ir sunkiais nusikaltimais".

Tie aštuoni vyrai: Pranas Matiušas, Jonas Palubinskas, Bal. Čirvinas, Aleksas Raižys, Leonas Mečius, Juozas Kopūstas, Kl. Skabickas ir Stasys Bendžius spalio 4 d. buvo nuteisti sušaudyti už — "kelių dešimčių tūkstančių piliečių, tame tarpe daug vaikų, moterų ir senelių nužudymą..."

Kiekvienas kraštas turi teisę, remiantis savo teisėtos vyriausybės išleistais įstatymais, teisti savo piliečius už jų nusikaltimus ir prasilenkimus su įstatymais. Bet kuomet Lietuvos okupantas dar šiandien tebevykdo genocidą, kada jis skelbiasi tai atliekamas humaniško vardu, tai yra pasityčiojimas iš bet kurių ir bet kada pasaulyje išleistų humaniško apsaugoti įstatymų.

Mes puikiai žinome, kuriais sumetimais ta "teismo" komedija buvo suvaidinta, neatsižvelgiant į jos tragišką epilogą.

Mes puikiai žinome, kada ir kieno įsakymu tūkstančiai vaikų, senelių, moterų ir vyrų buvo sukimšta į gyvulinius vagonus ir ištremta į Sibirą mirčiai 1941 metais.

Mes taip pat puikiai žinome, kokių būdu ir kokia "teise" atsirado Lietuvoje dabar lietuvių teisiantieji ir šaudantieji "teisėjai".

Tai hameleoniškas darbas, niekšiškas užsiuolimas iš pasaly, kita ranka ieškant išeivijos tarpe "kultūrinio bendradarbiavimo" aukų.

Kokia gi mūsų reakcija?

Mes tylime, "perstatinėdami kėdės" ALT, kurio vienas buvęs bendradarbis jau "bendradarbiauja".

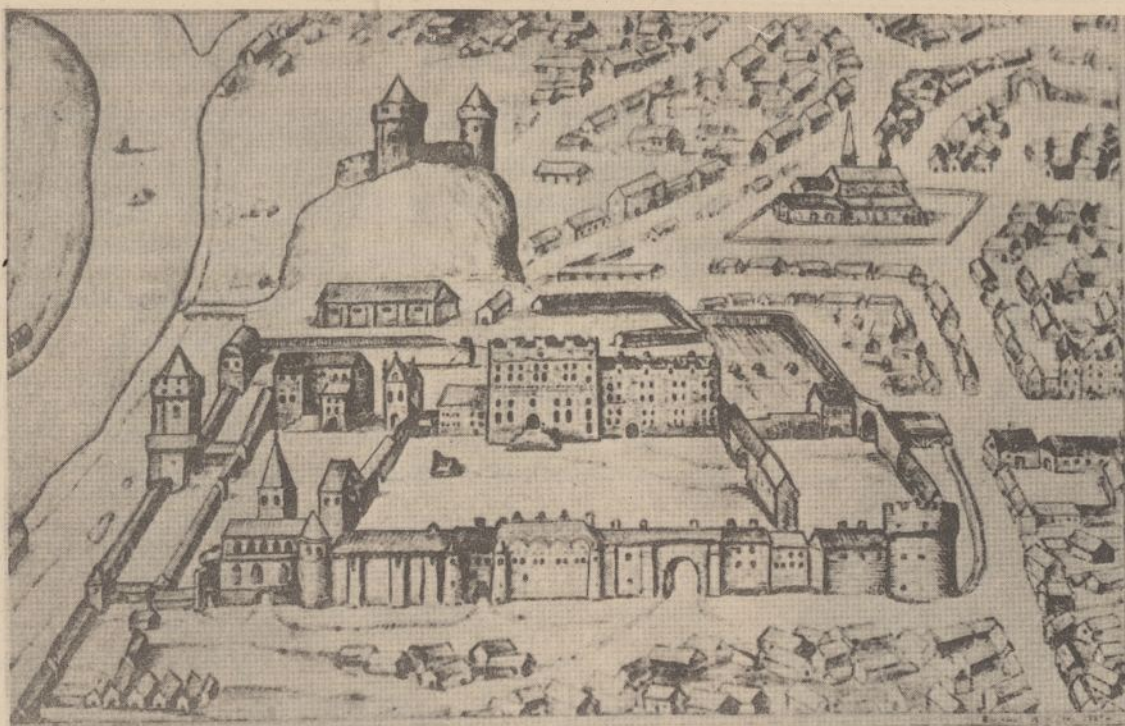
Mes nirstame ant tų, kurie rimtai sielojasi mūsų pačių spaudoje besireiškiančia "bendradarbiavimo" dvasia.

Mes eikvojame laiką, lipdydami ir vėl griaudami savus laisvinimo veiksmus.

Kokia mūsų reakcija, koks mūsų pasiryžimas atskleisti chameleono tikrąjį veidą?

Ar ir tų 8 vyrų mirtis mums nieko nepasako ir praeisime tylomis, kaip praėjome pro eilę panašių "įvykusių faktų?"

(j. č.)

Vilniaus miesto ir pilies sena graviūra.

PRISIMINKIME VILNIŲ, SESĖS!

Štai ir Vilnius ant Kalvos,
Graži sostinė Lietuvos....
Čia steigia sostą Gediminas;
Čia didžio Vytauto dvasia...
Maironis

Legenda sako, kad Vilnių įkūrė didysis Lietuvos Kunigaikštis Gediminas 1322 m. Tačiau yra daravinių, kad miestas turi daug gilesnę praeitį. Vilnius išaugo toji vieta, kur į Nerį įteka Vilnelė. Vilniui išaugti padėjo gera geografinė padėtis, jis buvo lyg koks tarpininkas tarp Rytų ir Vakarų. Kai dar Rusijos kaip valstybės nebuvo, Vilnius jau buvo didelės ir galingos Lietuvos sostinė. Dabartiniai Vilniaus pilies griuvėsiai, tai tik likučiai neįveikiamos pilies, gynusios Vilniaus miestą nuo gausių priešų.

Vilnius netik tvirtovė, jis ir religinis lietuvių centras. Prieš krikščionybę čia gyveno vyriausias Krievų Krivaitis. Įsigalėjus katalikybei čia buvo pristatyta daugybė puošnių bažnyčių garši savo meno turtais visoje Europoje. Vilniuje gyveno ir mirė šv. Kazimieras, čia ir garšieji Aušros Vartai.

Po paskutiniojo Lietuvos Lenkijos padalinimo XVIII amžiuje, Vilnius vėl atiteko rusams. Bet ir okupacijų metu Vilnius liko lietuvišku centru. Čia spietėsi lietuviškos švietimo mėsės jėgos ir nepaliovė kovoti dėl Vilniaus ir visos Lietuvos išlaisvinimo.

1918 m. vasario 16 d. Vilniuje buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybė. Ją paskelbė Lietuvos Taryba sudaryta iš dvidešimties garbingų vyrų. Vienas iš jų M. Biržiška kaip tik prieš trumpą laiką mirė čia Amerikoje. Atsikuriantios valstybės įstaigos nespėjo kaip reikiant įsikurti, kaip Vilnių 1920 m. spalio 9 dieną klastingai pasigrobė lenkai. Toji diena Lietuvos žmonėms buvo tapusi tautos gedulo diena.

Šių metų spalio 9 d. sueina jau 42 metai nuo tos klastingos dienos, kada lenkai, nepakęsdami lietuvių visuomeninio judėjimo, kultūrinės bei religinės veiklos, užėmė persekiojo ir kartais net žudė lietuvių.

Šiandien, prisimindami tuos įvykius, negalime praeiti pro juos tylomis. Tokie klausimai, prisiminus Vilniaus dieną, turėtų būti neužmirštami, diskutuojami.

Vis dėl to Vilnius lietuviams yra brangus ne tik kaip sostinė, bet ten žemė aplaistyta lietuviškuoju prakaitu, o dažnai net krauju. Vilnius turėtų duoti ryžtumo ir jėgų kovoti už jo ir kartu už visos Lietuvos laisvę.

Tad spalio 9 diena tebūna skirta darbui ir maldai prisimenant mūsų sostinę Vilnių, kurio istorija yra tampa priai surišta su Lie-

tuvos istorija.

s. Mirga Kižienė
L.S.S. Tautinio Auklėjimo
Skyriaus narė

VILNIAUS DIENA

Vilniaus krašto lietuviai savo metinėse kartu mini ir Vilniaus, kaip Lietuvos sostinės, dieną.

Metant žvilgsnį į tolimą praeitį, randame pėdsakus lietuviškų sodybvičių dabartinio Vilniaus kalnų papėdėse net iš 5-to šimtmečio. Istorikai daro išvadą, kad Vilnių jau ir Mindaugas yra laikęs Lietuvos karalystės centru (Karaliaus Mindaugo laikais, savisaugos sumetimais, sostinės vieta buvo laikoma paslaptį).

Bet tikroji, jau dokumentais paremta, Vilniaus istorija prasideda nuo to laiko, kai Lietuvos Didysis Kunigaikštis Gediminas 13-to šimtmečio pradžioje apsigyveno Vilniuje ir kai įsitvirtinęs nuo išorinių priešų 1323 metais paskelbė pasauliui, kad Vilnius yra Lietuvos sostinė. Nuo tada Vilniuje suklestėjo vakarų kultūra su mūsų tautinių turinių. Vakarų kultūrai Lietuvoje užuomazgą davė karalius Mindaugas, priimdamas krikštą iš Romos; tuo keliu nuėjo ir jo įpėdiniai, atsilaidydami prieš rytų įtaką, kuri veržėsi per rusus.

Nuo tada Vilnius įgavo ir tautos gyvybės centrinę pradžią, nes Gediminas jau suprato, kad tautos stiprybei, be ginklo jėgos, reikalinga dar ir tautinės buities idėja. Nuo tada į Vilnių pradėjo plaukti geriausi vakarų Europos menininkai ir statyti gražiausias architektūrines puošmenas -- religinius centrus, mokslo židinius, prekybos ir pramonės rūmus ir kitus kultūros paminklus.

Kaip sparčiai augo Vilnius gyventojų skaičiumi nėra nustatyta. Yra tik žinoma, kad 16-to šimtmečio pradžioje Vilniuje buvo virš 20 tūkstančių gyventojų, tai yra tiek, kiek anais laikais buvo daugelyje didžiųjų Europos miestų.

Pilnos Vilniaus istorijos ir jo kūrėjų bei gynėjų nuopelnų trumpu žodžiu nėra galimybės apibūdinti. Galima tik suminėti, kad Vilniaus gatvėmis praėjo milijonai, kurie kūrė, kovojo, kentėjo ir nuėjo ir niekada nebegrįš. Tik jų kaulai milžinkapiuose ir bažnyčių rūsiuose liudija apie garbingą ir didingą mūsų tautos praeitį. Net ir akmuo, ant kurio vaidilutės kūrėno amžiną ugnį, išdidžiai miega Katedros rūsyje, kaip dieviškos meilės ir tautinės stiprybės simbolis. Savo darbo kruoštumą ir dvasinės kūrybos žiedais jie paliko mums ir ateinančioms kartoms šviesiausius tautinės krypties kelrodžius.

Vilniaus Dienos proga negalima nepaminti, kad mūsų kaimynų lenkų, kaip krašte, taip ir laisvame pasaulyje esančių ir po skaudžių gyvenimo pamokų, nėra pasikeitusi nuomonė pasitaisius pirmą kartą ir vėl prisijungti mūsų Vilnių prie Lenkijos. Ir kaip šiandien atrodo, mūsų vien tik teisė negalėtų sulaukyti lenkų.

K. Veikutis

**KAS DIRVOS NESKAITO
- DAUG NUSTOJA!**

PADEKA

Mūsų brangiajam broliui, tėvui ir seneliui, Lietuvos Nepriklausomybės Akto Signatarui, Vilniaus Universiteto Rektoriui Akademikui,

Prof. MYKOLUI BIRŽIŠKAI savo 80-įjį gimtadienį, 1962, VIII. 24. d. mirus, nuoširdžią padėką reiškiamo:

Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos klebonui kun. J. A. Kučingui, velionies bičiuliui ir dideliu jo gerbėjui, laikiusiam iškilmingas gėdulingas pamaldas ir paskutiniuoju jautriu atsisveikinimo žodžiu Kalvarijos kapinių mauzolejaus koplyčioje velionį pagerbusiam; kun. A. Valiūškai, suteikusiam velioniui Paskutinio Patepimo Šv. Sakramentą; kun. J. Vaišniui, S.J., pagarbiu pamokslu šv. Kazimiero bažnyčioje velionį prisiminusiam; taip pat gėdulingose iškilmingose pamaldose dalyvavusiems: kun. kan. A. Steponavičiui, kun. prof. A. Rubščiui ir kun. V. Šiliauskui.

Lietuvių visuomenės vardu laidotuvių organizavimo ir lėšų joms telkinimo našta prisėmusiam velionies 80-jo gimtadienio pagerbimo komitetui: pirmininkui-rašytojui J. Gliudai, sekr. arch. E. Arbui, inž. V. Varnui, inž. J. Jodelei, V. Irlikienei, K. Liaudanskui ir inž. V. Stančikui.

Iškilmingam Los Angeles lietuvių visuomenės atsisveikinimui su velioniu vadovavusiam rašytojui J. Gliudai ir tame atsisveikinime žodį tarusiems: Lietuvos garbės konsuliui Los Angeles Dr. J.J. Bielskui -- Lietuvos Diplomatinės Tarnybos vardu; Prof. Dr. A. Alminui -- Vilniaus Universiteto mokslo personalo vardu; B. Railai -- Lietuvių Rašytojų Draugijos valdybos vardu; R. Dapšiui -- Lietuvos skautų vardu; Prof. N.V. Podrutskiui -- Ukrainiečių Kultūros Centro vardu ir velionies auklėtiniai, vilniečiai, J. Uždaviniai, jausingu žodžiu atsisveikinimui su velioniu visos Los Angeles lietuvių visuomenės ir lietuvių organizacijų vardu.

Inž. V. Varnui, tvarkiusiam lietuvių skautų budėjimą prie velionies karsto ir visiems budėjusiems skautams.

Velionies karstą nešusiems: J. Uždaviniai, inž. J. Jodelei, Dr. J. Jurkūnui, V. Kazlauskui, V. Aleksandriūnui ir B. Railai.

Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos choro vedėjui komp. Br. Budriūnui, vargonininkui Antanui Skriduliui, solistams B. Reivydaitei-Dapšienei ir R. Dapšiui bei visiems choro dalyviams giesmės velioniui padėjusiems.

Laidotuvių biuro direktorei Mary O. Hamrock už velionies pašaravimą ir laidotuvių tvarkymą.

Vainikais ir gėlių puokštėmis velionies karstą papuošusiems: Lietuvos Diplomatinei tarnybai, Lituanistikos Institutui Chicagoje, Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungai, Vilniaus Universiteto proktoriui Dr. D. Krivickui su žmona, Lietuvių Skautų Akademiniam Sąjūdžiui, Amerikos Tarnybos Los Angeles skyriui, Los Angeles Lietuvių Bendruomenei, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriui, Lietuvių Rašytojų Draugijai, Ukrainiečių Kultūros Centrai, Los Angeles Lietuvių Tautiniams Namams, Adai ir Viktorui Rozenblatams, Elenai ir Hermanui Tumams, Valerijai ir Vytautui Pašakarniams.

Visiems dalyvavusiems iškilmingame atsisveikinime su velioniu ir gedulingose pamaldose, visiems velionį ir Kalvarijos kapines palydėjusiems, Lietuvos institucijų ir lietuvių organizacijų vardu ar asmeniškai mums užuojautą pareiškusiems laišku, žodžiu ar per spaudą ir skaudžią valandą mus moraliai parėmusiems.

Visiems savo auka prisidėjusiems prie velionio palaidojimo Los Angeles Kalvarijos kapinių mauzolejuje greta jo žmonos Bronislavos Šemytės Biržišienės, kol jų palaikai galės būti perkelti į laisvąjį Vilnių.

Atsiprašydami negalėdami visų čia asmeniškai išvardinti ir padėkoti -- velionies šeimos ir artimųjų vardu nuoširdų lietuvišką dėkui tariame

Viktoras Biržiška
Ona Barauskienė su vaikais
Marija ir Stasys Žymantai

the happy family

... is the **FAMILY that SAVES REGULARLY!**

ST. CLAIR SAVINGS 4% CURRENT RATE

ALL SAVINGS DEPOSITED THROUGH **OCTOBER 15th** / EARN INTEREST FROM **OCTOBER 1st**

... and NOW there are **4 Neighborhood Offices** ...

MAIN OFFICE: 813 East 185th Street, IV 1-7800
ST. CLAIR OFFICE: 6235 St. Clair Avenue, HE 1-5670
EUCUID OFFICE: 25000 Euclid Avenue, AN 1-1200
LAKE SHORE OFFICE: 26000 Lake Shore Blvd., RE 1-1200

For EXTRA Convenience -- EUCUID and LAKE SHORE OFFICES OPEN SATURDAYS 9:30 A. M. 'TIL 2:30 P. M. (Closed Mondays)

LSS Skaučių Sėserijos Vadijos Tautinio Auklėjimo skyriaus vadovė v.s. Izabelė Jonaitienė, viena iš Sėserijos kūrėjų su savo bendradarbiėmis Clevelande, Nuotraukoje sėdi iš kairės: Mirga Kižienė, Izabelė Jonaitienė, Malvina Švarcienė, Stovi: Jūratė Koklienė (dabar persikėlusį gyventi į Los Angeles) ir Nijolė Kersnauskaitė. Šiais metais jos išleido turiningą stovyklinį leidinį "Lietuvos keliu". Dabar ruošia rinkinį laužų pasirodymams.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MID WEST MAISTO IR LIKERIŲ
KRAUTUVĘ

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy 5th \$4.79
Kron-Brannvin Aquavit. 5th \$3.98
Dujardin German Brandy 5th \$5.29
Old American Wiskey Full Qu. \$3.98

Chianti Import. Wine Qu. \$0.98
Bordeaux French Wine 5th \$0.98
Zeller Schwarze Katz 5th \$1.29
Ambasador Vermouth 5th \$0.98

RADUTIS ORENTAS, 4 metų amž., iš Marcellus, Mich., dėkoja Vilos Meškos savininkams inž. B. Veitui ir St. Lūšiui už laimėtą Dirvos parengimą 1 savaitės atostogas, kurias žada praleisti jų viloje ateinančią vasarą.

MALONI ŽINIA KALIFORNIEČIAMS: ALĖ RŪTA DIRVOS LAUREATĖ

Šeštadienį, 1962 metų rugsėjo 29 d. ryte rašytojas Juozas Tinninis džiugiai sužadintu balsu per telefoną klausia, ar žinau naują laureatą, Dirvos laikraščio romano laimėtoją.

-- Nežinau.
-- Spėk...
-- Tai gi, vyre, kaip čia dabar įspėti... Rašytojų tiek daug.. O ar pats jau žinai?
-- Žinau!
-- Gal tu pats, Juozai?..
Jis nusijuokia.
-- Ne, Kur gi čia... Nu, ne...
-- Iš jaunųjų ar senųjų?..
-- Galima sakyti iš jaunųjų.
-- Iš jaunųjų... (Tyliai galvoju).
Nedrįstu spėti. Atrodo, suminėsi pavardę ir nusikalsi, jei ne ta.

-- Pasakyk ką nors daugiau, Juozai. Maždaug kur gyvena.

-- Naujasis laureatas gyvena Los Angelėje.

Kiek netikru tembru sušnibzdėjau: "gal Alė Rūta?"

-- Tai, židre! Ispėjai! Tikrai Alė Rūta! Ar ne nuostabu, ar ne puiku?

Pasako romano vardą, jo pagrindinę temą.

-- Stebėtina, iš kur ji laiko ima? Baigia išleisti šešių tomų istorinių romanų seriją, pasaulį informuoja filmų naujienomis, visuose kultūriniuose rengimuose dalyvauja, moko, auklėja lietuvišką jaunimą ir atrodo visad turinti laiko, PRIEDO šeimininkauja namuose, prižiūri namus, gamina maistą, veda didžiulę korespondenciją... Juozai, stačiai nuostabu kaip ji suranda laiko tokio plataus masto kūrybai!

Mudu abu bent keletą minučių

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

SPALIO 13-21 D. Jaunųjų dailininkų meno kūrinių paroda, Čiurlionio Galerijoje, Jaunimo Namuose.

SPALIO 13 D. Lietuvos Gailėtingųjų Seserų Sąjungos Balius Western Ballroom salėje.

gėrėjoms, už akių gyrėme naują laureatę, mūsų kolonijos gyvenotoją.

Atsisėdęs parašau sveiklinimą Alė Rūtai. Bet nutariu pasitvirtinti, kad neišsišokčiau.

Skambinu Arbams. Atsiliepa duklė Violeta. Pasisakau pavarde. Sakausi noris pakalbėti su jos mamyte Alė Rūta. Atsako:

-- Mamytės nėra namuose.
-- Kur jinai?
-- Išėjo pas kaimynus.
-- Kada grįš?
-- Gal už poros valandų.
-- Tai galėčiau pasikalbėti su tavo tėveliu, Violeta?
-- Jis neseniai išvažiavo su mama.

Ne taip retai lankausi maloniuose Arby namuose. Neblogai pažįstu ir jaunąją Violetą. Einu prie reikalo:

-- Sakyki, Violeta, ar teisybė, kad tavo mamytė laimėjo Dirvos romano konkursą ir kad ji išskrido į Clevelandą?

-- Ką?... Aš nieko nežinau... Kokį konkursą...

-- Romano... Jos romaną komisija išrinko geriausiu iš dešimties prisiųstų. Girdėjau, ji jau išskridusi į Cleveland, Ohio, kur šį vakarą jai įteiks tūkstanties dolerių premiją.

-- Nieko nežinau...

-- Noriu tavo mamytei pasiųsti sveiklinimą, skambinu pasitikrindamas. Malonėk pasakyti kaip yra, Violeta.

-- Aš nieko nežinau...

Padėjęs telefono ragelį galvoju: nagi dabar kas čia? Argi Juozas bus suklydęs? O gal pašposavo? Bet ne, jis per daug rimtas iš tokių dalykų šypsotis.

Skambinu Bernardui Brazdžioviui, Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininkui.

-- Bernardas? Sakyki, ar tiesa, kad Alė Rūta laimėjo romano konkursą, skelbtą Dirvos?

-- Taip, ji laimėjo. Gerai, kad paskambinai. Siųsiu telegramą? Ar galėčiau pasiųsti Rašytojų Draugijos vardu? Jie turi paruošę tekstą.

Kitą dieną, sekmadienį, rugsėjo 30, prie bažnyčios sutikau E. Arbas aiškino: Išvykdama Alė prašė niekam nesakyti, kad ji laimėjo. Niekam, Violeta jam sakiusi apie mudviejų pasikalbėjimą. Stačiai nežinojusi ką sakyti. Bet paslaptį išlaikė.

Apie Alės Rūtos naują laurą Los Angeles rašytojai patyrė iš kitur, ne iš Kalifornijos. Naujienos keliauja labai greitai ir labai toli.

(lg)

SPALIO 14 d. 3 val. po pietų Jaunimo Centre, Marquette Park Lituanistinė mokykla vaidina D. Augienės 3 veiksmų scenos vaidinimą "Žvaigždė".

SPALIO 14 Šv. Pranciškaus Vienaolyno Seselių Rėmėjų seimas Šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 20 Ateitininkų Sendraugų skyriaus rudens vakaras Jaunimo Centre.

SPALIO 21 Lietuvių Montessori Draugijos Tradicinė Madų paroda. Jaunimo Centre 3:30 val. P.P. Pajamos skiriamos Montessori Vaikų Namų įrengimui.

SPALIŲ 21 d. Šv. Kazimiero Seserų Rėmėjų buncio parengimas Marijos Aukšt. Mokyklos svetainėje 2:30 val. p.p.

SPALIO 27 Scenos Darbuotojų Sąjungos balius Western Ballroom salėje.

SPALIO 27 D. ALT S-gos Chicago skyriaus tradicinis rudens balius su menine programa.

SPALIO 28 Ateitininkų Kristaus Karaliaus minėjimas Jaunimo Centre.

Chicago Lietuvių Organizacijos, kurios pageidauja, kad jų ruošiami rengimai būtų įtraukti į šį kalendorių ir vėliau po įvykio paminėti "Dirvoje", prašomos kreiptis į "Dirvos" Bendradarbių Klubo Chicagoje Valdybą:

Raimundas Mieželis, pirm., 112 Charlton Ave., Western Springs, Ill., telef. 839-6980.
Vytautas Kasniūnas, vice pirm., 3754 W. 70th Pl., Chicago, Ill. telef. LU 5-3617.
Mečys Valiukėnas, sek., 4550 So. Christiana Ave., Chicago, Ill., telef. LA 3-9288.
Antanas Šantaras, ižd., 7026 So. Artesian Ave., Chicago, Ill., telef. WA 5-0743.

LAPKRIČIO 3 D. LDK BIRUTĖS D-jos Chicago centrinio skyriaus tradicinis koncertas - balius.

LAPKRIČIO 4 Tėvų Marijonų Bendradarbių Chicago apskrities metinė vakariėnė Šarkos restorane.

LAPKRIČIO 10 D. BALFO Chicago apskrities rudeninis koncertas-banketas Jaunimo Centre.

GRUODŽIO 8 Dramos teatro "Atžalynas" statomo Birutės Pu-

keleivių vaidinimo vaikams "Aukso Žąsis" premjera Jaunimo Centre.

GRUODŽIO 9 D. Sol. M. Kriškauskienės rečitalis Jaunimo Centre.

GRUODŽIO 31 Santaros-Šviesos ruošiamas tradicinis Naujų Metų sutikimas Chicago Music Hall patalpose 9 val. vak.

SAUSIO 5 Scenos Darbuotojų Sąjungos statoma Dario Nicodemio komedija "Gatvės vaikas" Jaunimo Centre.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

**5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ
TAUPMENAS**

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

**KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS
DOVANOS TAUPYTOJAMS**

**ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

**JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius**

CHICAGO PHONE242-4395
SUBURBAN PHONE656-6330

MOKAME

4 1/2%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

**MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...**

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygtutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

**MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association**

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

Vertė J. P. Palukaitis

(74)

Tam mes nė trupučio nesipriešintume. Bet vis dėlto visas šis reikalas yra gana nesvarbus, palyginus su kita byla, kuri prisidės net dar anksčiau, žinoma, išjungus ją iš viešumos. — Hidas perėjo kambarį ir sustojo prieš Janscį. — Tai, ką šią akimirka pergyvenu, turiu atvirai prisipažinti, yra mano karščiausių norų, mano aukščiausių ambicijų išsipildymas: stovėti prieš vyrą, ir būtent, tam tikromis aplinkybėmis, kuris man sukėlė daugiau pykčio, didesnių ir rimtesnių sunkumų, daugiau nemigo naktų, negu visi kiti — hm — liaudies prieštai, su kuriais man teko susidurti, drauge paėmus. Taip, aš to neneigiu. Jau septynerius metus tamsta be paliovos painiojaisi mano kelyje, rėmei ir užsienin gabenai šimtus išdavikų ir komunizmo priešių, laužei įstatymus ir teisę. Per pastaruosius pusantų metų tamstos veikla, pagelbstinti taip nepaprastai gabiam majorui Howarthui, pasiekė tiesiog neapkeliamą mastą. Bet dabar jau pagaliai atėjo galas, kuris kiekvienam jūsų turėjo neišvengiamai ateiti. Aš beveik nesitikiu sulaukti tamstos prisipažinimo. Tams-tos pavardė, drauguži?

— Janscis. Kitos pavardės aš neturiu.

— Žinoma! Ko kito ir nelaukiau iš žmogaus, kuris...

— Hidas pertraukė kalbą vidury sakinio, jo akys išsiplėtė, ir kraujas išnyko iš jo veido. Jis žengė žingsnį atgal, po to dar vieną.

— Kaip tamsta pasakei, kuo pavarde? — paklausė Hidas, ir jo balsas tebebuvo tik duslus šnabždesys. Reinoldas nustebes pažūrėjo į jį.

— Janscis. Paprastai tik Janscis.

Gal dešimtų minučių praslino visiškoje tyloje, visiems žiūrint į AVO pulkininką. Tada Hidas lyžtelėjo savo lūpas ir pasakė grubiu balsu:

— Apsisuk!

Janscis apsisuko, ir Hidas žiūrėjo į rankas, kurios buvo surakintos ant nugaros, kol Janscis pagaliau be jokio įsakymo atsiskuto atgal.

— Tamsta miręs, — pasakė Hidas, kurio balsas vis dar tebebuvo duslus šnabždesys. — Tamsta mirei prieš dvejus metus. Kai mes tamstos žmoną suėmėme...

— Aš nesu miręs, pulkininke Hida, — pertraukė jį Janscis. — Buvo kitas, kuris tada mirė. Tą savaitę, kada rudieji sunkvežimiai taip uoliai darbavosi, daug žmonių nusižudė. Mes paprasčiausiai suradome tokį, kuris buvo panašiausias į mane. Mes atgabenome lavoną į mūsų būtą, aprenėme jį mano drabužiais ir paruošėme jo rankas taip rūpestingai, kad jos galėjo išlaikyti bet kokį, išskyrus vieno gydytojo, tikrinimą. Kaip tamstai per tą laiką jau taip pat spėjo paaiškėti, majoras Howarthas buvo tiesiog genijus maskavimo reikaluose. — Janscis truktelėjo pečium. — Tai nebuvo malonus reikalas, bet pagaliau; žmogus juk buvo jau miręs. Bet mano žmona gyveno, ir mes galvojome, kad ji galbūt išliks gyva, jei AVO pagalvos, kad aš esu negyvas.

— Ak, taip buvo tada. Dabar ir man pradeda šis tas aiškėti. — Pulkininkas Hidas per tą laiką buvo spėjęs atsipeikėti iš siaubo, ir dabar jo balsas, kaip iš susijaudinimo aiškėjo, išdavė triumfą. — Nenuostabu, kad tamsta mums taip ilgai priešinaisi, ir mums niekada nepasisekė susidoroti su jūsų organizacija. Kad tai būčiau ži-

nojęs! Tikrai, man garbė turėti tamstą savo priešu.

— Pulkininke Hida, — nekantriai pertraukė komendantas. — Kas yra tas žmogus?

— Žmogus, kuriam, deja, negalima kelti bylos Budapeste. Kijeve, gal Maskvoje, bet niekada Budapeste. Komendantas, ar galiu supažindinti; generolas majoras Aleksis Iljuras iš Ukrainos Tautinės Armijos, dešinioji generolo Vlasovo ranka.

— Iljuras! — sušuko komendantas. — Čia, mano kabinete? Negali būti!

— Atrodo neįtikima, žinau tai, bet visame pasaulyje tegali būti tik vienas žmogus su tokiom rankom! Ir tamsta jo neaprakabinai? Ne? Tačiau jis prakalbės, mes turime gauti išsamų jo prisipažinimą, prieš išleidami jį kelionėn į Rusiją. — Hidas žvilgtelėjo į savo laikrodį. — Dar daug darbo, pone komendantas, ir labai maža laiko. Aš turiu skubėti kitur. Gerai saugokite čia mūsų draugužį, ligi aš čia vėl atsirasiu. Grįšiu už dviejų, ilgiausiai trijų valandų. Iljuras? Tikrai, Iljuras!

Janscis ir Reinoldas neturėjo daug ko kalbėtis, kai juodu vėl atsidūrė rūsyje. Janscio veide vis dar viešpatavo susivaldymas, tačiau atrodė, kad jo nesukrečiamasis optimizmas pamažu nyksta. Reinoldui buvo visiškai aišku, kad viskas prarasta, o Jansciui net dar labiau, negu jam, kad paskutinė korta pralošta.

Reinoldas, stebėdamas priešais sėdintį vyrą, ramų ir visiškai susitvardžiusį, buvo beveik linksmas nuo minties, kad ir jis pats turėsias mirti, nors ironiškai konstatavo, kad tą nuotaiką jam kėlė ne drąsa, bet atvirkščiai — bailumas; kai Janscis bus miręs dėl jo kaltės, tai jam niekada neteks susitikti Janscio dukters. Tačiau beveik nepakeliamą jam buvo mintis, kaip Julijai teks gyventi, kai jau nebebus nei Grafo, nei Janscio, nei pagaliau jo, Reinoldo. Tačiau šią mintį, vos tik jai iškilus, jis atkakliai ir negailestingai atmetė; jei kada nors turėjo ateiti akimirka, kurioje reikėtų užgniaužti silpnybės mintį, tai toji akimirka buvo atėjusi dabar.

(Bus daugiau)

PAŽINKIME IR REMKIME JAUNUOSIUS TALENTUS

Kiekvieno naujo talento pasireiškimas bet kurioje srityje neša garbę ir pripažinimą ne tik tam talentui, bet lygiai tai visuomenei, iš kurios tas talentas kilo. Todėl dideliu atsidėjimu ieškoma naujų talentų, o kai jie surandami, bendromis pastangomis stengiamasi juos ugdyti. Taip yra kiekvienoje visuomenėje, kuri gyvena ne tik šia diena, bet žvelgia į ateitį.

Naujosios Anglijos lietuvių visuomeninė ir kultūrinė radijo programa Laisvės Varpas jau devintus metus ragina visuomenę kaupti daugiau dėmesio į mūsų jaunimą, o ypač į jaunuosius talentus, kurie reiškiasi įvairiose srityse. Ir ne tik ragina, bet konkrečiu pavyzdžiu šviečia, kaip reikia rūpintis mūsų prieauglių ir remti jo pastangas. Laisvės Varpe sudarytos mūsų jaunimui sąlygos pasisakyti rūpimais klausimais, jo programose ir parengimuose iškeliami mūsų jaunimo pasireiškimai ir sugebėjimai.

Štai spalio 14 d. 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos didžiojoje salėje, 368 W. Broadway, So. Boston, Mass., rengiamas koncertas, kurio programą atliks jaunieji mūsų talentai: Irena Stankūnaitė (sopranas) ir Liudas Stukas (baritonas), abu iš New Jersey valstybės. Iš vyresniųjų tikakompaniatoriumi pakviestas muz. Juilijus Gaidelis iš So. Bostono. Tai gi, jei anksčiau Laisvės Varpo koncertuose žavėjomės jau galu-

tinai subrendusiais mūsų talentais, tai ši kartą turėsime progos pasigrožėti prasiskleidžiančiais žiedais.

IRENA STANKŪNAITĖ nuo pat kūdikystės pasižymėjo dideliu muzikalumu. Būdamas tik penkerių metų, ji jau pradėjo pianu skambinti, o šešerių metų -- dainuoti. Eidama septintus metus, ji savo tėvo muzikos studijoje jau mokino kitus vaikus muzikos teorijos ir ritmikos. Viešai savo dainavimu pasirodė, kai pastakė aštuonerių metų amžių. Tada ji su savo tėvais atsikėlė iš Brazilijos į šį kraštą, kur jai buvo sudarytos sąlygos patekti į Carnegie Hall New Yorke mokytis muzikos ir baleto. Ketą kartų jai teko dainuoti šalia mūsų žinomos dainininkės Zuzanos Griškaitės. 1957 m. ji jau dalyvavo "All State" muzikos sambūryje Atlantic City, Mosque teatre Newark ir Miami, Floridoje. 1959 m. Irena solo dainavo Carnegie Hall New Yorke. 1956 m. ji įstojo į garsiąją Julliard muzikos mokyklą, į kurią patenka tik ypatingo talento asmenys. Tą mokyklą ji baigė šiemet birželio 1 d., įsigydamas rimtos menininkės vardą. Mokslo metų užbaigimo proga mokykla statė operą "Hary Janos", kurioje Irenai teko atlikti pagrindinę rolę. Dabar ji priklauso garsiai Amerikoje muzikų - artistų Mu Ph Epsilon organizacijai. Vieno jos koncerto proga prof. J. Žilevičius pabrėžė, kad "Irena Stankūnaitė,

IRENA STANKŪNAITĖ

baigianti aukštuosius muzikos, dainavimo ir fortepijono moks-

lus, programoje pasirodė kaip pribrendusi solistė. Jos balsas jaunąs, sodrus, lyrinio skambėsio, plačios apimties, pajėgus.

Moka puikiai kontroliuoti, nevaržomai pasineria į meniškąją išpildymo dalį, koloratūros balso struktūra duoda galimybes laisvai vartoti aukštuosius garsus. "Kai rugsėjo 23 d. New Yorke vyko Lincoln meno centre (Lincoln Center for the Performing Arts) naujosios filharmonijos salės atidarymas, tai Irena Stankūnaitė buvo pakviesta įsijungti į Beethoveno "Missa Solemnis" ištraukos atlikimą, kaip sopranas. Tai buvo vienintelė lietuvė, dalyvavusi programoje to koncerto, kurio klausėsi prezidento žmona, daug aukštų asmenų ir menininkų iš viso pasaulio.

LIUDAS STUKAS yra jaunesnysis brolis Jokūbo Stuko, kuris vadovauja Lietuvos Atsiminimų radijo programai New Jersey valstybėje ir savo įspūdingais išpildymais Lietuvos pagarsėjo visoje Amerikoje. Liudas yra baigęs New Yorke universitete muzikos skyrių ir dabar dėsto muziką High School, o taip pat yra vargonininkas šv. Antano bažnyčioje Harrison, N.J. Būdamas kariuomenėje, jis dainavo solo apie 20-tyje koncertų, kurių svarbiausias -- tai Hendelio "Mešias" pastatymas su armijos simfoniniu orkestru ir apie 100-to asmenų chorą. Ten jam teko baritono partija. Jis yra daugelį kartų dainavęs radijo programose, televizijoje ir eilėje koncertų amerikiečiams ir lietuviams Washingtone, Clevelande, New Yorke, Philadelphijoje ir įvairiuose Kanados miestuose. Jau šešeri metai, kai jis lavina balsą pas dainavimo mokytoją Lailą Livian New Yorke. Paskutiniu metu jis yra įdainavęs keletą

plokštelių, kurios tuoj pasirodys. Jis yra nuolatinis "Rūtos" ansamblio New Yorke solistas.

Abudu dainininkai Bostono ir apylinkės lietuviams dar nėra girdėti. Koncerte spalio 14 d. jie atliks lietuvių liaudies dainas, originalius mūsų kompozitorių kūrinis ir operų arijas. Dainininkai pasirodys ne tik atskirai solo, bet taip pat duetuose, kurių numatyti net keturi: du lietuviški, o du iš operų.

Kviečiami visi atsilankyti, susipažinti su jaunaisiais mūsų dainininkais ir padėkoti juos veržiantis į naujus laimėjimus, kurie yra ne tik jų, bet taip pat visos mūsų visuomenės.

(pv)

TALENTŲ VARŽYBOS CHICAGOS SKAUTAMS

Chicagos Skautininkų Ramovė paskelbė talentų varžybas visam skautiškam jaunimui Chicagoje. Šiose varžybose yra kviečiami dalyvauti visi skautai ir skautės, nežinint kokiai skautų šakai ar vienetui jie beprisklaus, visi nuo 12-18 metų amžiaus.

Varžybose numatyta: dailūs skaitymas, eilėraščių deklamavimas, rašomieji darbai, kalba, vaidyba, rankdarbiai, piešiniai, foto nuotraukos, baletas, dainos, muzika, skilčių pasirodymas.

Varžybų dalyviai turės progos pasirodyti Chicagos lietuvių visuomenei specialiai suruoštame dovanų įteikimo vakare.

Visi norintieji dalyvauti varžybose praneša savo vadovams -- tautininkams iki spalio 15 dienos. Varžybas laimėjusieji gaus vertingas kultūrines dovanas.

Broliai, sesės skautės, žinokite, kad jūs savo dalyvavimu šiose varžybose pagerbsite didįjį lietuvių ir didįjį poetą -- Maironį, kuris mylėjo Lietuvą visa širdim, visais jausmais.

• Lietuvių Dienos -- rugsėjo mėn. numeris, gausus informacine medžiaga apie išeivijos institucijų ir organizacijų politinę ir kultūrinę veiklą.

VISAIS APDRAUDOS REIKALAI,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę
PAULINA MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

AKIMIRKOS

Bronys Raila

Vienos meilės istorija

Kas gi kita galėtų būti, jei ne Viktorija? "Viktorija, vienos meilės istorija", -- taip buvo pavadintas žinomojo norvegų rašytojo Knuto Hamsuno novelės lietuviškas vertimas.

Viktoriją tada pirmą kartą skaičiau dar vaikystėje. Ji man suteikė neišdildomų pergyvenimų ir pastovų tos istorijos atsiminimą. Meilė -- karšta, šalti, kvaila, žiauri, akla, be logikos, be proto, bet nuostabi, kilni, šventa, deginanti, užburianti. Visa tai man tada padarė tokį įspūdį, kad Hamsuno knygą daug vėliau jau kitame vertime dar skaičiau prieš pat karą Vakarų Europoje, ir dar prieš porą metų trečią kartą angliškai.

Dažnas žinome daug kitokių pasakų apie meilę, -- bet ar jūs žinote tikrą ir hamsuniškai karštą lietuviškos meilės istoriją? Aš žinau vieną -- tai Juozo Bačiūno meilę Australijos lietuviams.

Kaip gandonešiai sako, tai nėra vienintelė jo meilė. Jis jų turi dar keletą: jo "generolas", Tabor Farma, Balutis, Vasario 16 gimnazija, Dirva (su pasitaikančiais ir vėl praeinančiais nusivylimais)... Bet Australija yra dabar jo pati didžiausia ir visiškai hamsuniška meilė. Tai ugnis, kuri dega ir liepsnoja.

Ar tai nebus vienintelis lietuvis, kuris per pastarą dešimtmetį buvo nuvykęs ilgiam laikui į Australiją ne dėl biznio ar šeimyninių sumetimų, bet vien tik pasižvalgyti pas Australijos lietuvius, juos pažinti, pasveikinti, pabūvoti ir grįžus namo -- kalbėti ir rašyti apie juos, raginti kitus Australijos brolius padėti ir pačiam prisidėti.

Tai turbūt Amerikoje vienintelis ne Australijos lietuvis, kuris atidžiai skaito abu jų laikraščius. Ir tikrai vienintelis, kuris dalyvauja Australijos lietuvių reikalų aiškinimuose, ginčuose su kapelionais dėl Australijos Lietuvių Bendruomenės ardymo ir kitų negandų.

Tai vienintelis, kuris Amerikoje įsteigė australiškai lietuviškos širdies Fondą ir sutelkė apčiuopiamų mezliavų padėti Adelaidės tautininkams namams ir kitokiems sumanymams.

Tai vienintelis, kuris ne tik parašė savo keilinės įspūdingų brošiūrą apie Australijos lietuvius, bet šiuo metu dar išleido stambesnę knygą apie australišką Lietuvą, vardu "Blezingėlės prie Torrenso".

Ir pagaliau vienintelis toks leidėjas, kuris Blezingėlės išsiuntinėja dovanai visiems, kurie nors dolerį ar keliolika centų yra paaukoję Lietuviškos širdies fondui...

Argi galima apie tokią retą meilę kalbėti kitaip, negu tik hamsuniškai, kaip anoje Viktorijoje?

Meilė tai ugnis -- karšta, akla, deginanti, be logikos ir naudos, bet nuostabi, kilni, šviečianti, užburianti.

Knygą suredagavo žinomas rašytojas Pulgis Andriūšis ir laikraštiniukas Vladas Radzevičius, pasitelkę dar keliolika sumanių bendradarbių. Jie atvaizduoja pietinės Australijos ir specialiai Adelaidės lietuvių kolonijos įvairiaspalvį gyvenimą, kuris esąs būdingas ir visos Australijos lietuvių vėliausiai istorijai.

Čia mes pamatome pionierišką ir dinamišką lietuvių koloniją jos tautinių ir ekonominių darbų baruose, jos kultūriniuose polėkiuose, jos visuomeniniuose užsimojimuose ir net sportiniuose įsibėgėjimuose. Knygoje visa taip išsamiai ir gražiai aprašyta ir paveikslais parodyta, kad iš tikrųjų žmogus kartais galėtų net suabejoti, ar visa taip didingai ir plačiai atrodo tikrovėje.

Bet Bačiūnas savo įžangoje teisingai (kuris įsimylėjęs taip nedaro?): "Man atrodo, kad knygos turinį autoriai sukomponavo įdomiai ir gabiai: pradžioje jie vaizduoja iš karo nuteriotos Europos atvykstančių tautiečių viltis, pirmuosius didelius sunkumus ir nusivylimą. Gyvenimas palapinėse ar laikinosiose būklėse visiems buvo sunkus, dvasią ir pasitikėjimą gniuždantis. Kiek būta pagalbos šauksmų ir net maldavimų: gelbėkite mus, išrūpinkite kaip nors atsiėmimą Amerikon!... Bet vėliau... jau buvo nebe vienas atsitikimas, kai ilgai laukę prašytų imigracijos vizų į Ameriką, kada jau jas galėjo gauti ir išvykti, -- atsisakė važiuoti".

Kodėl ir kaip šitaip pas galėjo įvykti, istorija be abejo verta plunksnos. Tada ir matome šioje knygoje.

O koks jos išleidimo svarbiausias tikslas? Bačiūnas sakosi, jog toks buvęs jo didelis noras: "sugrąžinti lietuvių į krūvą, supažindinti vienus su kitais, parodyti, kad visur esame tie patys lietuvių, senos ir garbingos giminės vaikai. Tegū ir po labai tolimomis ir skirtingomis padangėmis gyvendami, mes privalome visi turėti tą pačią žvaigždę kelrode -- savo bendrą tautybę, savo dvasią ir savo svajonę padėti tolimajai tėvynei Lietuvai, grįžti į ją, kada galėsime, išauklėti savo vaikus tų idealų šviesoje".

Pagal seną tradiciją, lietuvių laukia, kad mūsų tautos ir darbų istoriją aprašytų svetimieji, o pasakui pyksta, kad ne taip šviesiai aprašė.

Lietuviai ilgą laiką tingėjo mokytis lietuviškai rašyti. Vėliau, išmoko, tingėjo ir tebingi rašyti, ir šimtai mūsų tolimesnės, netolimos praeities ir net dabarties sukurių liko ir lieka laiko tekneje be rėmų. Tiesa, laikraščiuose mes visi geriau ar blogiau rašome savo laikų ir aplinkos istoriją. Bet laikraščiai greičiau sutrūnėja ir paskui daug sunkiau sugaudomi, kaip knygos.

Juk ir Amerikos lietuviškų kolonijų tik nedaugelio istorijos parašytos. "Blezingėlės prie Torrenso" yra vienas iš pavyzdžių, kaip tai galima ir reikia padaryti. Žinoma, su sąlyga, jei Bačiūnas mylės ir išleis. Arba koks šaunus klebonas padės.

Pabaigai keletas P. Andriūšio pateikiamų mažiau gelžbetoniškų vaizdų iš Australijos.

Pasirodo, kad populiariausia Adelaidės lietuvių profesija -- konduktoriavimas ir šoferavimas miesto savivaldybės autobusų treste. Dažnai pasitaiko, kad įlipus autobusan, pasijunti lyg Kaune:

- Į miestą, ponas? Tai bus vienas litas ir trys centai. Ačiū, ponas!

Arba dėl klausimo apie sunkumus australų tarpe su mūsų nepaprastai ilgomis pavardėmis. Pulgis pareiškia: "Nieko panašaus! Štai visiems pažįstamų Neverauskų pavardė. Mr. Neverauskas? Oh, yes -- "Never-ask-us"...

Pagaliau, scenos meno klestėjimas. "Dainos iš kito galo" autorius sako: "Į Adelaidės lietuvių teatro spektaklius atsilanko apie 400 tautiečių (iš bendro 1200 skaičiaus). Kauno Valstybiname teatre toks lankytojų skaičius taip pat buvo neblogas (iš bendro 120,000 gyventojų skaičiaus)...

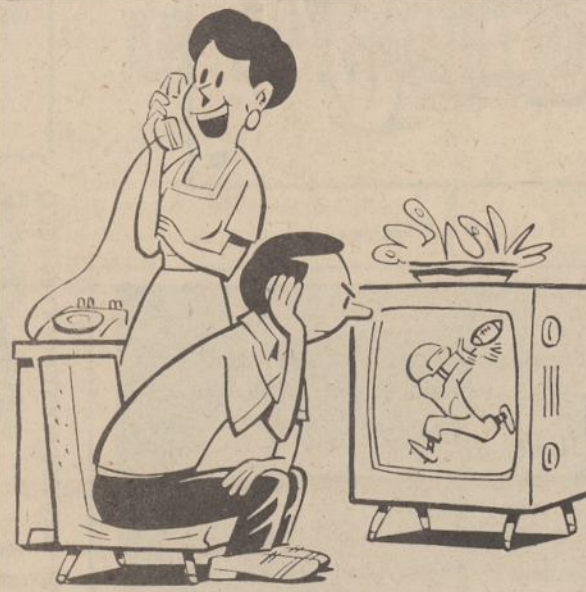
Tai skriaudiška neteisybė mūsų senajam Kaunui, nes nutilėta, kiek kartų per metus ar dešimtmetį tiek žiūrovų susirenka Adelaidėje ir kad Kaune tiek susirinkdavo septynių kartus per savaitę.

Tiksliau būtų buvę palyginimą praveisti ne tarp laikinosios lietuvių sostinės Kauno, bet tarp "pasaulio lietuvių sostinės" Chicagos, kuri garsindavosi turinti daugiau lietuvių, negu Kaunas. Kaip dažni lietuviško teatro spektakliai mūsų "pasaulio sostinėje" ir kiek žiūrovų į juos atsilanko? Užteks, kad nepradėčiau verkti...

LIUDAS STUKAS

AR JŪS NAUDOJATE TELEFONĄ SEKMADIENĮ?

ĮTEISINKIME SEKMADIENIO BŪTINYBES

- Gas
- Electricity
- Telephone
- Telegraph
- Newspapers

- Other news publications
- Public transportation
- Public communications
- Drugs and medical supplies
- Personal hygiene needs

- Gasoline and oil
- Household fuels
- Radio
- Television
- Fresh milk and food

Sekmadienio Būtinybių Papildymas sumodernintų Ohio 1831 Mėlynąjį Įstatymą (Blue Law), varžantį patarnavimus sekmadieniais minėtoms septynių dienų savaitėje būtinybėms... ir daugiau nieko.

VOTE YES ON ISSUE #1

Ohio Blue Law Constitutional Amendment Committee -- William Howlett, Chairman

210 Broadway -- Cuyahoga Falls, Ohio

A. A. MUZIKAS STASYS NAVICKAS

Š. m. rugsėjo 21 dieną Clevelande mirė muzikas-kompozitorius Stasys Navickas, sulaukęs 73 metų amžiaus. Velionis gimė Virbalyje 1889 m. rugsėjo 14 dieną turtingoje ūkininkų šeimoje, kuri Lietuvai davė a.a. Vysk. V. Padolskį ir kun. dr. Joną Navicką. Iš pat mažens a.a. Stasys jautė pašaukimą muzikai. Pirmiausia jam teko studijuoti vargonus tuometinėj J. Naujalo vedamoj vargonininkų mokykloj, kurią jis baigė 1908 metais. Vargoninkavo įvairiose parapijose Lietuvoj ir Gudijoje, kol 1910 m. buvo pašauktas rusų kariuomenėn atlikti karinės prievolės. Skiriamas į Petrapiļ -- muzikantų komandon, kurioje greitai buvo pastebėti a.a. Stasio gabumai ir jis dažnomis progomis turėjo galimybės diriguoti kariniam orkestrui. Tuo pačiu metu uoliai studijavo instrumentaciją.

A.A. STASYS NAVICKAS

Tik ką atlikus karinę prievolę, prasidėjo Pirmasis Pasaulinis Karas ir velionis turėjo vėl grįžti karių eilėn. Šį kartą skiriamas artilerijon ir už pažymėtiną pareigų atlikimą apdovanojamas keliais ordenais. Karui besibaigiant, pakliuvo vokiečių nelaisvėn, kurioj išbuvo 9 mėnesius. Bandė bėgti šokdamas iš traukinio, bet susižeidė ir turėjo vėl pasiduoti vokiečiams. Antrą kartą bandymas -- sėkmingesnis ir pėsčiomis su kitais likimo draugais pagaliau pasiekė Lietuvą.

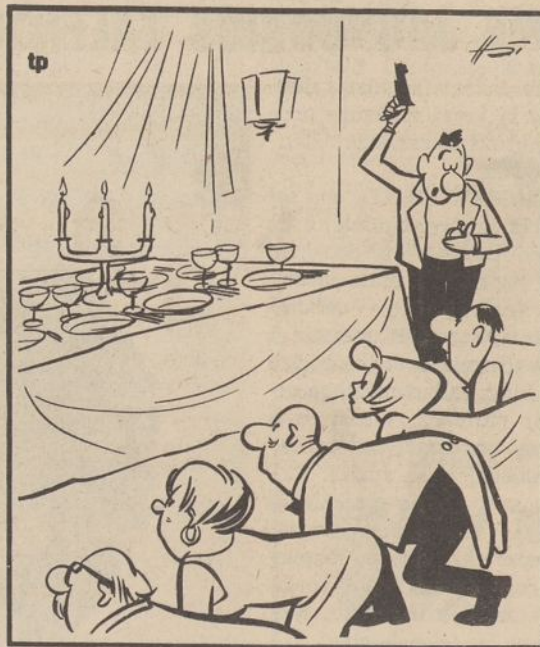
1920 m. stojo savanoriu Lietuvos kariuomenėn ir buvo paskirtas Kauno miesto komendantūron eiti kapelmeisterio pareigų. Tuo pačiu metu studijavo ir sekantais metais išlaikė Kauno Konservatorijoj egzaminus karo kapelmeisterio teisėms įsigyti. Tais pačiais metais įstojo į 12 pėst. pulką, kuriame išbuvo dvejus metus. Pulkui atsikėlus Alytūn, 1922 m. buvo pakviestas į tik ką įsikūrusią Alytaus Vidurinę Mokyklą (vėliau tapusią Valskybine Gimnazija) užimti muzikos mokytojo vietą. Dirbo pulke ir gimnazijoj tuo pačiu metu, kol galutinai apsisprendė gimnazijos naudai. Jausdamas stoką žinių pedagogikos srityje, 1928 m. baigė prie Klaipėdos Konservatorijos pedagoginį skyrių.

A.a. St. Navickas išmokytojaus Alytaus gimnazijoj be pertraukos 22 metus, t.y. nuo 1922 m. iki 1944 m. Per tą laikotarpį reiškėsi visose su muzika susijusiose srityse: vedė chorus-orkestrus, dirbo pedagoginį darbą netik gimnazijoj, bet vėliau ir kitose

kavo keliose parapijose, - vėliau, negalėdamas giedoti, perėjo dirbti į paštą, kuriam išbuves kelis metus pasitraukė į pensiją 1958 m.

A.a. Stasys, lyg besiruošdamas savo žemiškos kelionės pabaigai, Amerikoj išleido savo komponuotą gedulingą maršą -- "Atsisveikinimo Garsus", kurie p. Brazaitienės buvo atlikti per velionies laidotuves bažnyčioje. Palaidotas š.m. rugsėjo 24 d. Clevelande, Kalvarijos kapinėse. Prie kapo atsisveikinimo žodį tarė St. Barzdukas, buv. Alytaus gimnazijos direktorius, prisimindamas a.a. Stasį kaip darbštų kolegą ir pavyzdinę šeimos galvą.

Velionis paliko giliam nuliūdime savo žmoną, dukrą su vyrui sūnų, kurie dėjo visas pastangas, kad prailgintų savo vyro ir tėvo šios žemiškos kelionės kelią. Tebūnie jam lengva Amerikos žemelė, bet ne joje a.a. Stasys

Be žodžių ...

svajojo surasti sau amžino poilsio vietą.

J.P.

MOKYTOJŲ KONFERENCIJA CHICAGOJE

Rugsėjo mėn. 30 d. į Jaunimo Centrą susirinko apie 40 Chicago Apygardos lituanistinės mokyklose dirbančių mokytojų aptarti prasidėjusių mokslo metų aktualius reikalus. Čia buvo

Chicago ir Cicero aukšt. lituanist. mokyklų atstovai, šeštadieninių mokyklų ir lituanistinių klasių mokytojai, tėvų komiteto atstovai ir Centrinės Šv. Tarybos bei Apygardos K-jos darbuotojai. Darbotvarkėje buvo: Pr. Razminio paskaita - ieškant lituanistinės mokykloms geresnių darbo rezultatų, lituanistinių mokyklų koordinacijos reikalai, 1963 m. m. užbaigimo bendros šventės - festivalio klausimas ir lituanistinių mokyklų mokytojų pasisakymai, pageidavimai ir sumanymai.

Konferenciją pasveikino Jer. Ignatonis LB C Švietimo Tarybos vardu ir K. Druga Chicago Apygardos vardu.

Prelegentas savo paskaitoje bei eilės svarbių minčių išskėlė -- laiko stokos tragiškąją padėtį, lietuvio tautinio samoningumo pažymio įvedimo reikalą ir pažangiųjų klasių sudarymo būtinumą. Laiko pailginimui siūlė panaudoti porą valandų iš penktadienio popiečio ir apie tiek pat iš sekmadienio laisvalaikio; naująjį pažymį įvesti pakeičiant iki šiol naudojamą stropumo pažymį. Jis pabrėžė, kad visa tai daugiautik-

tų aukštesniosioms mokykloms. Per diskusijas dėl siūlomo laiko pailginimo dalyviai suabejojo, kad tai galima būtų įgyvendinti, o pažangiųjų klasių vieton steigti atskirų dalykų būrelius.

Tokie būreliai Chicago A.L. Mokykloje jau treji metai kaip praktikuojami ir duoda teigiamų rezultatų, gi naujasis pažymys yra svarstyti reikalingas. Tautinių šokių mokytoja nusiskundė, kad iki šiol nėra šokiams bei dainoms programos ir ji norėtų, kad tautiniai šokiai tarnautų netik reprezentacijai, bet jie papildytų bei labiau įsamonintų einamuosius dalykus.

P. Vedegys, Mokytojų S-gos ir Apygardos Švietimo K-jos pirminkas, savo pranešime koordinacijos reikalu, pasigedo nuostatyti, kurie apimtų mokyklos, tėvų komitetų ir švietimo komisijos veiklos sritį. Šis reikalas ir dalyviams pasirodė aktualus, numatyta tai sutvarkyti.

Mokslo metų užbaigimo šventę numatyta rengti.

Mokytojų pasisakymai bei pageidavimai daugiausia lietė vadovėlių reikalą. Pageidauta leiddiant naują laidą praplėsti, ideiant daugiau skaitymui medžiagos. Visi pasigedo trečiam sk. vadovėliui. Mokytojai labai norėtų, kad tėvai ne tik leistų savo vaikus mokyklon, bet būtų akty-

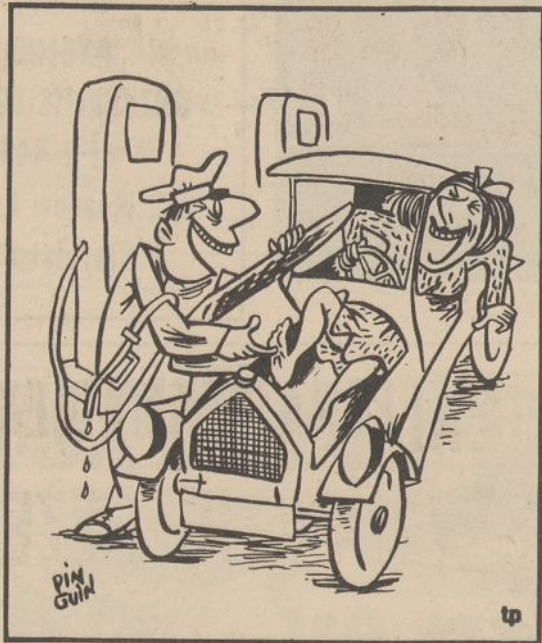
Be žodžių ...

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PROspect 4-7788

Visi maloniai kviečiami vasaros poilsiui prie Atlanto į viešbutį "Nida" Asbury Parke, N. J. 7-tos ir Park Ave. kampe, telef. PR 4-7788. Švarūs kambariai, rami vieta, pigus ir skanus maistas. Viešbučio salė išnuojama įvairiems pobūviams. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusais. Savininkai P. C. Mačiuliai.

Be žodžių ...

24 valandų patarnavimas Tel. 942-8038

J. S. AUTO SERVICE & SALES
Didelis pasirinkimas geros rūšies vartotų mašinų.

Dažoma karštais purkštuvais — taisomos karoserijos — motorai — bėgiai — sankabos — stabdžiai.

J. ŠVARCAS 35571 Vine Street
savininkas Eastlake, Ohio

VILTIES SPAUSTUVĖ
6907 Superior, Cleveland 3, Ohio, HE 1-6344

- Priima užsakymus iš visų miestų Jungtinėje Valstybėje ir Kanadoje.
- Spausdina ofsetu laikraščius, žurnalus, brošiūras, programas, katalogus ir kitokius leidinius. Jei norite turėti gerai iliustruotą leidinį, kreipkitės į mus.
- Patarnauja organizacijoms, firmoms ir profesionalams: vizitinės kortelės, blankai, receptų, sąskaitų, sąmatų, atskaitomybės ir kitokios formos; Jūsų adresai įvairių dydžių vokuose — reguliariuose ir languotuose.
- Užsakymai išpildomi greitai ir sąžiningai.

ONE GIFT
works many
WONDERS

UNITED APPEAL
OCTOBER 15-25

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Leonui Baniui, paaugusiam Dirvai šaldytuvą, Dirvos štabas taria nuoširdų aciu.

• Spalio 15-25 dienomis Clevelande prasidės Raudonosios Plunksnos (United Appeal) ir Raud. Kryžiaus rinkliava. Toje rinkliavoje būtina surinkti 13,120,157 dol., kad patenkinti socialinės apsaugos ir auklėjimo uždavinius, kurie atliekami tų organizacijų.

Visa eilė jaunimo organizacijų, jų tarpe ir skautai, paramą gauna iš šioje rinkliavoje surinktų fondų. Darbo apimtis ir pobūdis yra per platūs, kad juos čia nušviestų. Tačiau — "viena menka auka daro stebuklus", kurie paramos reikalingi.

Esam kviečiami tąja auka prisidėti.

Sukūrė šeimą

Rugsėjo mėn. 29 d. Naujosios parapijos bažnyčioje susituokė Janina Eidukaitytė ir Valdas Knystautas.

Janina anksčiau priklausė Čiurlionio Ansambliui ir Grandinėlei. Valdas, baigęs Mechaninę Inžineriją South Bend Universitete, po vestuvių persikelia į North Western universitetą bakaulo laipsniui įsigyti.

Vaišės, su įvairiomis lietuviškomis tradicijomis įvyko Čiurlionio Ansamblio namuose, kuriose dalyvavo giminės ir bičiuliai ne tik iš Clevelando, bet ir iš Marylando, Illinois, Michigano, bei Kanados. Vestuvinei puotai vadovavo Vyt. Raulinaitis.

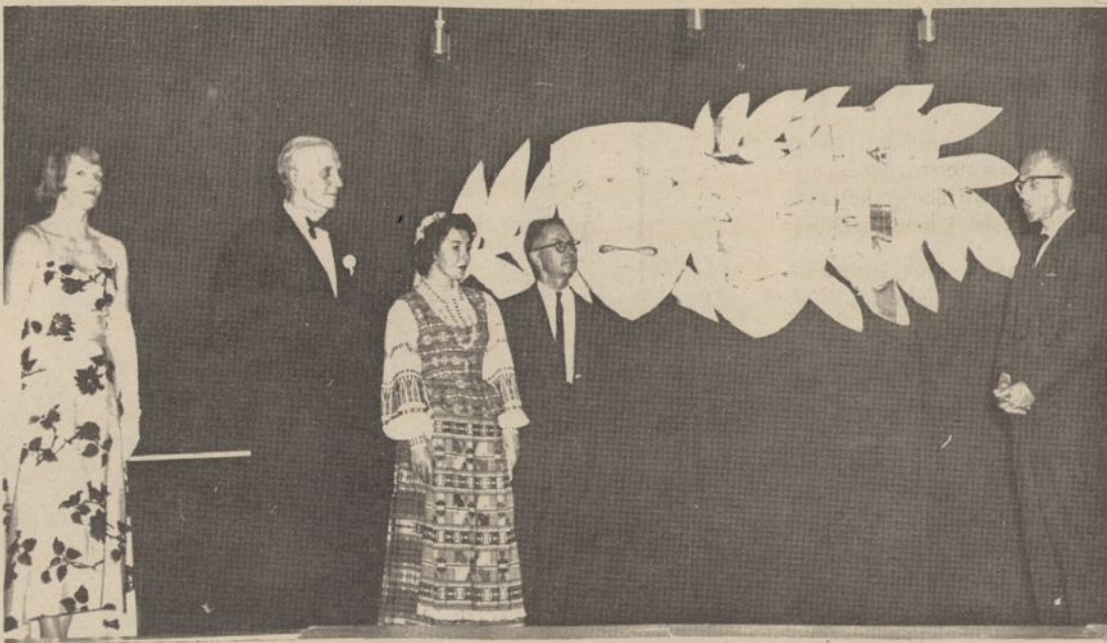
* RESPUBLIKONŲ PARTIJOS TAUTYBIŲ KOMITETAS š.m. spalio 11 d. 6 val. vak. Sheraton-Cleveland viešbutyje globoja naujųjų Clevelando piliečių iškilmės.

Tose iškilmėse dalyvaus ir kandidatai į gubernatorių James A. Rhodes, respubl. partijos pirmininkas A. L. De Maioribus, kand. į burmistrus Willard W. Brown, kand. į Senatą John M. Briley ir eilė kitų Clevelando miesto valdžios pareigūnų ir visuomenės atstovų.

• Virtuvėms išplanuoti specialistė Mrs. Willa Owens iš The East Ohio Gas Co. demonstruoja, kaip moderniškoje virtuvėje galima išplanuoti senovišką stilių, kartu sutaupant iki minimumo šeiminių darbų.

Mrs. Owens yra virtuvėms išplanuoti specialistė ir tokiu titulu dirba The East Ohio Gas Co. jau 7½ metų.

Nereikia varžytis krepiantis į ją, jei turite klausimus ir problemas savo virtuvės tinkamo išplanavimui.

Spalio 6 d. Lietuvių Salėje įvykusio Stasio Pilkos rečitalio pabaigoje, žymusis mūsų Valstybinio Teatro aktorius buvo pagerbtas jo 40 metų scenos darbo sukakties proga. Iš kairės, rečitalio programą gražiai savo daina papildžiusi solistė Aldona Stempužienė, jubilatas aktorius Stasys Pilka, programos pranešėja R. Nasvytienė, Stasys Barzdukas, sveikines ALB-nės vardu. Kalbą sako adv. Julius Smetona. Rečitalį ruošė Vlado Braziulio Dramos Studija.

V. Pliodžinsko nuotrauka

• L. T. M. Čiurlionio Ansamblis pasirodys televizijoje, WJW — kanalas 8, š. m. spalio 14 d., sekmadienį, tarp 6:30 ir 7 val. vakaro ir spalio 21 d., sekmadienį, 1 val.

• Akademikai skautai spalio 14 d., 5 val. vak. Čiurlionio namuose ruošia metinę sueigą - pobūvį su šokiais. Bus parodytas idomus filmas ir skaitoma paskaita "Ar rūkyti yra sveika?" Lietuvių visuomenė ir jaunimas kviečiamas gausiai dalyvauti.

• Lithuanian Village akcijos duoda palūkanas. Tų akcijų pirkimas nėra vien tik auka, bet ir pelninga investicija. Bet perkant Lithuanian Village akcijas, kartu palaikote lietuvių organizacijos ūkinį plėtojimąsi.

Prie Naujos parapijos, 2 šeimų namas, abu butai naujai atremontuoti, didelis sklypas, 2 automobiliams garažai.

R. Naussner Realty
PO 1-5070
12525 Shaw Ave.

• Lietuvių Moterų Klubas Clevelande spalio 13 d., šeštadienį, 7:30 val. vak. Golden Door restorane, Mayfield Rd., rengia metinį susirinkimą - vakarienę su šokiais.

• Pilnai įrengta kepykla išnuomojama lenkiškame ir rusiškame kvartale. Skambinti MI 1-0762 — klausiti Mr. M. Klir. (116, 117, 118)

Paraginkit savo pažįstamus užsiregistruoti DIRVĄ

* AL. BANYNS, Clevelande žinomas BALF'o veikėjas, Lietuvių Piliečių Klubu direktorius, kas metai, šalia rinkliavų, BALF'ui, randa progų ir galimybių surinkti specialiai aukų Vokietijoje vargstantiems lietuviams džiovininkams paremti.

Praeitoji jo rinkliava buvo išsiųsta dar prieš Velykas ir gautas visas glėbys padėkos laiškų liudija jo pastangų taiklumą, kartu iškeliant ir daug tragiškumo.

Štai 61 m. amžiaus S. Jauniškytė rašo: "Dėl tos plaučių TB esu Vokietijoje ištarnavus tik 4 metus ir todėl negaunu jokios rentos. Gyvenu iš gaunamos socialinio pašalpos, kuri yra nepaprastai maža. Su Tamstos atsiųstais man pinigais pagerinau sau kelioms dienoms maistą ir net nusipirkau vaisių. Manau, kad

SVEIKINIMAS TAUTINĖMS GRUPĖMS

TV PROGRAMA W. J. W. 8 KANALAS

Sekmadienį, spalio 14 d. nuo 6:30 val. p. p. iki 7 val. p. p.

ir

Sekmadienį, spalio 21 d. nuo 1 val. p. p. iki 1:30 val. p. p.

Programoje pasirodys savo tautinių menu lietuvių ir kiti pabaltiečiai, jugoslaviai, kroatai, vokiečiai, vengrai, lenkai, čekoslovakai, bulgarai, albanai, rumunai, italai ir ukrainiečiai. Ta proga bus rodoma filmų ištraukos iš atstovaujamų kraštų.

Programa globoja Respublikonų Partijos naujųjų piliečių komitetas. Sekite tą programą ir praneškite mums, kaip ji patiko.

Tai pirmoji sesija sveikinimų visoms tautinėms grupėms.

EAGLE STAMPS VISAD PADIDINA SANTAUPAS

the MAY CO'S (4) BASEMENT stores

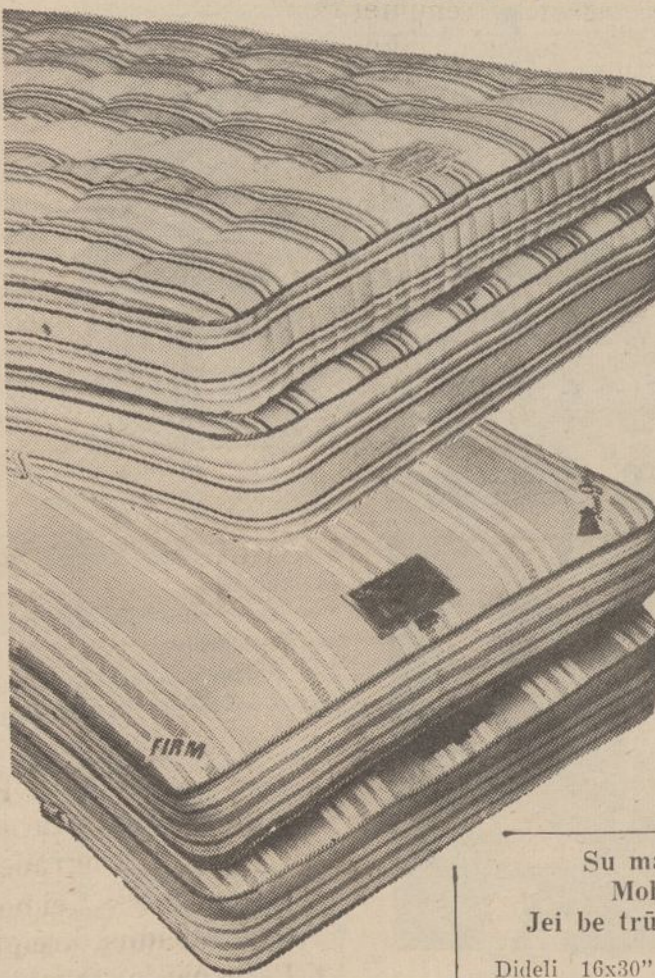
DOWNTOWN - HEIGHTS - PARMATOWN - SOUTHGATE

EAGLE STAMPS ARE MAY'S SPECIAL BONUS

Mūsų šių metų žemiausia kaina!

"Healthopedic" ar Syclon "Posturite"

SPYRUOKLINIAI MATRACAI AR SPYRUOKLIŲ DĖŽĖS

Originaliai 29.90 vienas

Stilius A — "Healthopedic" — dryžuotu užvalkalu, užvalkalas pamuštas miegojimo patogumui. Geros kokybės vidinių spyruoklių matracas.

Stilius E — Syclon "Posturite" — sunkus sidabro spalvos smulkiai austas užvalkalas, populiariai švelnus paviršius. Geros kokybės garantuotų vidinių spyruoklių matracas. Lyginkite su aukštesnėmis kainomis.

Siauri ar pilno dydžio

26.88 VIENAS

Su mažais trūkumais
Mohawk paklodės
Jei be trūkumų — 2.69 viena

Dideli 16x30" įvairiaspalviai mėlynais ar raudonais dryžais Startex virtuviniai terry rankšluosčiai. Apsiuvinėti ir sugeriant.

2 už \$3

Startex virtuviniai rankšluosčiai
Originaliai aukštesnių kainų

Populiarios pilnų dydžių pritaikytos. Su mažais trūkumais sniego baltumo Mohawk rūšies muslinas. Pradėkit įsigyti dabar!

2 už 87c

Patogios išsimokėjimo sąlygos
BE ĮMOKĖJIMO

Paštu ar telefonu užsakymai priimami... Skambinkite CH 1-3070

BASEMENT DOMESTIC DEPARTMENT... THE MAY COMPANY, ALL 4 STORES, INCLUDING SOUTHGATE

Mrs. Willa Owens iš The East Ohio Gas Co., duoda nemokamai patarimus virtuvinių įrengimų.

DIRVA

Nr. 117

1962 m. spalio 10 d.

KAS IR KUR?

• **Chicagos Lietuvių Jaunųjų Dailininkų** meno parodos atidarymas įvyks Čiurlionio Galerijoje, Jaunimo Namuose, 5620 So. Claremont, spalio 13 d., 6:30 val. vak. Parodą atidarys Lietuvos Gen. konsulas Dr. P. Daužvardis. Po atidarymo svečiai vaišinami kavute. Paroda tęsiasi iki spalio 21 d. Lankymo laikas: savaitės dienomis nuo 6-10 val. vak. Savaitgaliais nuo 12-10 v. v.

• **Antanas Diržys, Korp!** Neo-Lithuania filisteris, gyvenęs New Yorke, stauga susirgo ir buvo operuojamas.

• **ALT S-gos** ir Vilties Draugijos valdybos, rugsėjo mėn. gale įvykusio ALT S-gos Tarybos suvažiavimo proga Clevelande, turėjo bendrus posėdžius ir pasitarimus. Darnioje bendradarbiavimo dvasioje buvo aptarta visa eilė abi valdybas liečiančių klausimų, pasikeista nuomonėmis ir sugestijomis, naudingomis ateities užsimojimams.

• **Aldona Švarcienė** iš Maskoutha, Ill. įstojo į Vilties Draugiją su 25 dol. įnašu.

• **A. L. T. S-gos East St. Louis** skyrius padidino savo įnašą Vilties draugijai 25 dol.

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAUS

PREMIJA — 250 DOL.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtis, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1963 metų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI. Dirva. Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridodamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1963 m. Dirvos pavasario šventėje. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Nei autorius, nei kas kitas po sutikimo šio kūrinio negali spausdinti periodikoje, atskirai ar rinkinyje, o taip pat skaityti parengimuose, per radiją ar įkaltėti į plokštelę, iš anksto negavęs konkurso skelbėjo leidimo. Tačiau autorius nenustotą teisių premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetu rašyti dramą, poemą ar romaną. Tas pats autorius konkursui gali atsiųsti ne daugiau, kaip dvi novelės.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI gažinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti. Jos sudėtis ir vieta bus paskelbta Dirvoje vėliau.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS

BEVERLY SHORES LIETUVIŲ KLUBAS, gerai žinomas Chicagos lietuvių visuomenei, kaip uolus lietuviškų institucijų rėmėjas, metiniam susirinkime išrinko naują valdybą. Iš kairės: J. Noreika - vicepirmininkas, dr. A. Juozaitis - išdininkas, I. Nekuvienė - vicepirmininkė, J. Varkala - garbės pirmininkas, Z. Jonynas - pirmininkas, E. Masiulienė - finansų sekretorė ir L. Nekus - sekretorius. Lietuvių gyvenimų skaičius šioje gražioj kopų apylinkėje auga ir duoda vilčių kada nors būti lietuvišku miestu...

• **Dailininkas Vytautas O. Virkau**, baigęs Chicagos Meno Institutą, ruošia savo meno parodą Defiance University, Defiance, Ohio. Parodą globoja to universiteto humanitarinis skyrius.

Parodos atidarymas — spalio mėn. 13 d. nuo 8 iki 10 val. vak. Iki spalio 20 d. besitęsianti paroda bus atidaryta nuo 2 val. p. p. iki 9 val. vak.

Dail. V. O. Virkau savo darbais yra pasirodęs eilėje parodų įvairių JAV miestų meno galerijose nuo Chicagos iki Houston, Texas.

• **Albinas Trečiokas**, žinomas tautinių organizacijų veikėjas, ALT S-gos Tarybos suvažiavimo proga su ponija, lydimi O. Karpinės, buvo atsilankę Dirvoje. Ta proga Alb. Trečiokas maloniai sutiko tvarkyti ir atstovauti Dirvos reikalus New Jersey valstijoje.

• **Eglutė** — visų lietuvių vaikų laikraštis. Spalio 14 d., 3 val. p. p. Chicagoje, Jaunimo Centre įvyksta Eglutės reikalams parengimas. Programoje D. Lipčiūtės 3 v. vaidinimas. Režisuoja Z. Kevalaitytė-Visockienė. Po vaidinimo šokiai, bufetas. Vakaro programą praves akt. Alf. Brinka. F. Strolia talkininkas žaidimams.

Ar jau nusipirkote bilietą į Eglutės reikalams skirtą vaidinimą?

• **Akademinių Skautų Sąjūdžio** New Yorko skyriaus sueiga įvyks šeštadienį, spalio 20 d., 7 val. Festival salėje. Programoje bus paminėta 38 m. akademinių skautijos gyvavimo sukaktis (įsteigta Vytauto Didžiojo universitete Kaune 1924 m. spalio 16 d.). Paskaita apie akademinių skautijos kūrimosi laikotarpį duos fil. dr. H. Lukoševičius. Bus renkamas naujas A.S.S. New Yorko skyriaus pirmininkas, bei aptarta eilė einamųjų reikalų. Po sueigos — pobūvis. Visi studentai ir filisteriai kviečiami dalyvauti.

• **Romas Kezys** plačiai komentavo apie komunistinę jaunimo festivalį Helsinkyje "Tuesday Club" susirinkime, spalio 2 d. New Yorke. Iš lietuvių diskusijose dar dalyvavo K. Siliūnas ir J. Audėnas.

• **Dalia Bulgarauskaitė**, chemijos doktorantė Fordhamo universitete New Yorke, pradėjo dėstyti chemiją Bronx Community College. Dalia yra Filisterių Skautų S-gos New Yorko skyriaus valdybos narė.

• **Rozė Rinkevičienė**, Dirvos metinės šventės proga aukėjo 2 dol.

NEW YORKO VYRŲ OKTETAS ATVYKSTA Į PATERSONĄ

Patersono Lietuvių Bendruomenė spalio 13 d., 7 val. vak. Lietuvių Pileičių Klubu naujoje salėje — 62 Lafayette St. (kampas Summer St.) rengia didžiulį Lietuvos atgimimo pranašo poeto **Maironio minėjimą**. Minėjimo programa bus tikrai graži, įdomi ir įvairi.

• Bus rodoma Maironio gyvenimo vaizdų filmas.

• New Yorko vyrų okteto koncertas, ved. muz. A. Mrozinsko.

• Akordeonu gros Vytautas Daugirdas.

• Pianinu skambins pianistas Aleksas Mrozinskas.

Po koncerto bus šokiai grojant geram orkestrui. Veiks bufetas su lietuviškais valgiais ir gėrimais.

Visi Patersono lietuviai dar ir šiandien prisimena New Yorko vyrų okteto koncertą, kuris įvyko toje pačioje salėje pereiną žiemą. Jis paliko neužmirštamą įspūdį, nes pasirodė nepaprastai puikiai. Visi dalyvaukime gražiam mūsų garsiausio poeto minėjime. Kviečiame atvykti ir tuos lietuvius, kurie gyvena kaimyniniuose miestuose.

Patersono LB Valdyba

EGLUTĖ Kviečia VISUS

Tėvų rūpestis vaikais kinta keičiantis vaikų amžiumi. Jei biologiniams kūdikių reikalams pirmaisiais metais tėvai yra rūpestingi ligi skrupulingumo, tai bręstančio vaiko dvasiniam darbui jie dažniausia pasitenkina pačiu minimumu.

Daug kalbama apie tai, kiek svarbus faktorius yra vaiko išpildžiai, gauti stebint televiziją, skaitant knygas, žiūrint filmą. Viskas, kas ateina į vaiką per pojūčius, -- formuoja jo dvasinį pasaulį. Be to, mes nuolat kartojam: auklėkim vaikus tautiškai susipratusių, nes, jei vaikai dar pirmuose metuose negaus lietuviškų, tautinių nuotaikų, išgyvenimų, kalbos, jie ją vėliau gal ir išmokys, bet jau kaip svetimą.

Tad, kai žinai, kaip kruopščiai yra kartais ruošiami vaikų parengimai ir vaidinimai, iškilos ir kaip mažas yra tėvų susidomėjimas jais, koks menkas prielankumas, darosi ir graudu ir nesuprantama.

Šį sekmadienį, spalio 14 d. 3 v. p.p. Jaunimo Centre liet. vaikų laikraščio "Eglutė" naudai yra statomas vaidinimas "Žvaigždė". Autorė -- D. Lipčiūtė Augienė. Veikalą režisuoja visiems gerai žinoma režisiorė, visų mėgiama aktorė Zita Kevalaitytė Visockienė. Jos retas gabumas apvaldyti masines scenas jau buvo turės sužavėti. Dail. V. Balukienė rūpestingai nubraižė rūbų škičius. Marquette Pk. liuanistinės mokyklos ir ansamblio naujasis ir senasis tėvų komitetas, ypač p. Nainienė, nuoširdžiai ruošiasi pastatymui, nes visi supranta reikalo svarbumą -- prisidėti prie vienintelio vaikų laikraščio "Eglutė" klestėjimo. Visi dirba idėjos vedami, negaudami net išlaidoms, kurių pareikalauja medžiaga ir važinėjimui.

Būtų nesuprantama, jei moky-

tojai neatvestų liuanistinių mokyklų vaikų į šį parengimą. Būtų nedovanotina tėvams, jei jie neparūpintų bilietų sau ir vaikams. Labai pageidautina, kad ir šiaip kultūrininkai, visuomenės veikėjai ateitų paremdami tikrai vertą tikslą ir gražias jaunų idealistų ir profesionalų pasižventėlių pastangas.

"Eglutė" -- visų lietuvių vaikų laikraštis, vienintelis, tad būtinas visų mūsų paramos.

Eglutės rėmėja.

RAŠINIO JAUNIMUI KONKURSAUS

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje (SLA) 328 kuopa Bostone skelbia konkursą lietuvių jaunimui parašyti rašininį temą -- Kodėl verta priklausyti SLA.

Konkurso sąlygos:

1. Konkurse gali dalyvauti lietuviai-lietuvės -- SLA nariai ir nenariai iki 20 m. amž., gyveną Nauj. Anglijoje.

2. Rašinio dydis nemažiau kaip 2 ir nedaugiau kaip 4 mašinėle rašyti lapai.

3. Rašinys turi būti parašytas lietuvių kalba.

4. Už du geriausius rašinius skiriamos dovanos: pirmoji \$35, antroji \$15.

5. Rašinys pasirašomas slapyvardžiu. Atskirame uždarame voke turi būti įdėta tikroji pavardė ir vardas, adresas, rašinio antraštė ir autoriaus slapyvardis. Ant to voko užrašomas tikslus slapyvardis ir jis atsiunčiamas drauge su rašiniu.

6. Konkurso sprendėjų komisiją sudaro: Adv. Zuzana Šalnienė, prof. Juozas Ruktytis ir Jackus Sonda.

7. Rašiniai turi būti atsiųsti ne vėliau kaip iki šių metų gruodžio 1 d. šiuo adresu: Mrs. S. Shallna, P.O. Box 54, Mrs. Boston 27, Mass.

8. Premijuotieji rašiniai tampa SLA 326 kuopos nuosavybė ir gali būti paskelbti spaudoje be atskiuro atlyginimo.

SLA 328 kp. valdyba

P A D Ė K A

Liet. Vet. S-gos Ramovės centro valdyba širdingai dėkoja visiems asmenims ir org. nizacijoms, sveikinuosiems Sąjungą visuotinio suvažiavimo ir dešimtmečio proga.

ST. LOUIS

* Skaudi nelaimė buvo ištikusi chemijos inžinierių J. Gumbelevičių -- A.L.T.S. East St. Louis Apylinkės vicepirmininką. Sprogdus išgaravusioms benzino ir žibalo dujoms viename jo name, laimingai atveju stovėjęs prie langų, spėjo iššokti pro langą, tačiau vistiek įvyko apie 30% kūno nudegimas. Daktaro Vytauto Grybino priežiūroje pamažu sveiksta, bet dar užtruks ilgesnis laikas, kol pilnai visos žaizdos sugys.

* Kaip ir kasmet A.L.T.S. East St. Louis Apylinkės skyrius šių metų spalio mėn. 20 dieną 7 val. vakaro rengia tradicinį rudens vakarą su šokiais ir užkandžiais Dutch Girl svetainėje 2100 W. Main St. Bellville, Ill. Visi norintieji dalyvauti yra prašomi užsirašyti iš anksto pas skyriaus išdininką Juozą Kleinaitį, 610 Washington Place, Tel. UP 5-6446; užsirašant visi prašomi nurodyti, kas kokios rūšies užkandžius norėtų gauti į stalą ir taip pat visi yra prašomi susitarti su išdininku kur ir kuomet atsilygins už užkandžius. Vakaras numatomas praversti įvairiaspalvėje krįntančių rudens lapų muzikos garsų nuotaikoje ir visi kolonijos lietuviai bei jų draugai ir svečiai kviečiami atsilankyti.

* ALTS Skyriaus valdyba pasukiniuiame posėdyje nutarė įmokėti nustatytą nario mokesį ir įrašyti narių A.L.T.S. East St. Louis Apylinkės skyrių į Vilties draugiją. (rb)

JAUNŲJŲ DAILININKŲ PARODA

spalio 13-21 dienomis Chicagoje

Čiurlionio Galerijoje, Jaunimo Namuose,

5620 So Claremont.

Dalyvauja 16 dailininkų su 75 kūriniais.

Rengia Jaunųjų dailininkų komisija.

Globoja LB Chicagos apygardos valdyba.

Lankymo laikas savaitės dienomis nuo 6-9 v. v. Savaitgaliais 12-10 val. vak.

Parodos Rengimo Komisija

Praėjusį penktadienį, spalio 5 d., filisterio inž. Jono Jurkūno bute įvyko Korp. Neo-Lithuania, Chicagos skyriaus pakeliamiems šių metų lapkričio 10 d. į senjorus paskutinę jaunųjų informacinę sueigą. Šiais jubiliejiniais korp. Neo-Lithuania metais Chicagoje į senjorus bus pakeltas rekordinis korporantų skaičius. Nuopelnas ne tik korporacijos kilnių idealų, besąlyginės kovos už Lietuvos išlaisvinimą, bet ir uolios Chicagos skyriaus korporacijos valdybos su pirm. Rimu Staniūnu, mergaičių arbiter elegantiarum Birutės Cicėnaitės ir tėvūnu Romu Stakausku priešaky. Nuotraukoje juniorai su lektorais. Iš kairės pirmoje eilėje: V. Markulis, R. Šarka, A. Žolynas, ir S. Račkauskas. Sėdi: L. Bužinskaitė, J. Gepnerytė, tėvūnas R. Stakauskas, J. Staniulytė, pirmininkas R. Staniūnas, R. Jurkūnaitė, filisteris J. Jurkūnas, Stovi: R. Cesaitė, L. Konovolaitė, merg. arbiter elegantiarum B. Cicėnaitė, K. Sabaliauskaitė, M. Liorincaitė, J. Gamžiukaitė, B. Jasaitė, J. Gližerytė, G. Sirutytė, R. Jasiūnaitė, S. Norbutė, D. Rūkaitė, R. Reikalaitė ir vicepirmininkas A. Saulius. V.A. Račkausko nuotrauka